

HELSINGIN YLIOPISTO

Helsingin yliopiston rahastot ja lahjoittajat 2003

HELSINGIN YLIOPISTO

Helsingin yliopiston rahastot ja lahjoittajat 2003

Sisällys

Esipuhe	4
Lahjoituksia tieteen ja opiskelijoiden parhaaksi	6
Helsingin yliopiston rahastot	8
Teologian rahasto	8
Oikeustieteen rahasto	9
Lääketieteen rahasto	10
Humanististen ja yhteiskuntatieteiden rahasto	14
Matematiikan ja luonnontieteiden rahasto	17
Maatalous-metsätieteiden rahasto	20
Juhlarahasto	22
Itsenäiset rahastot	24
Muut lahjoitukset	28
Lahjoitusprofessorit	28
Lahjoitukset Helsingin yliopiston kirjastolle	30
Lahjoitukset yliopistomuseolle	31
Uudet lahjoitukset 2003 – 2004	32
Lahjoittaminen	34
Myönnetyt apurahat 2003 – 2004	36
Helsingin yliopiston rahastojen apurahat 2003	36
Helsingin yliopiston omien varojen apurahat 2003	39
Helsingin yliopiston tiedesäätiön apurahat 2004	42

Esipuhe

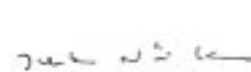
■ Helsingin yliopisto on eurooppalainen huippu-tutkimusyliopisto. Tutkimuksemme ja opetuksemme tulokset ovat saaneet laajaa tunnustusta. Olemme mukana yli puolessa kansallisista tutkimuksen huippuyksiköistä sekä olemme kutsuttuna jäsenenä Euroopan parhaiksi luokiteltujen tutkimusyliopistojen liitossa. Kansainvälisten asiantuntijajaneelien mukaan myös yliopistomme opetus edustaa korkeaa eurooppalaista tasoa. Tämä on hyvä lähtökohta – tarjoamme taattua katetta myös lahjoitusvaroille. ■

Yliopistollamme on kolme päätehtävää: tieteellinen tutkimus, tutkimukseen perustuva opetus ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus, joka syntyy ensisijassa hyvän opetuksen ja tutkimuksenteon kautta. Lahjoitusvarat edistävät hyvin tärkeällä tavalla toimintamme tuloksellisuutta sekä tutkimuksen että opetuksen osalta.

Lahjoittaja voi edistää myös omia yhteiskunnallisia pyrkimyksiään ja määrätä sen, mihin haluaa lahjoitusvaransa käytettävän. Helsingin yliopiston vahvuus on monipuolisuus ja monialaisuus: yhdentoista tiedekuntamme alle mahtuu elämän koko kirjo. Toimimme kahdellakymmenellä paikkakunnalla, joten lahjoitusvaransa voi halutessaan suunnata myös alueellisesti jonkin itselleen tärkeän paikkakunnan tai seudun kehittämisen hyväksi.

Lahjoitusvaroja hoidamme luotettavasti ja tuottavasti yliopiston omissa varoissa erillään julkisesta perusrahoituksesta. Olemme kiitollisia niille sadoille yksityisille ihmisille ja yhteisöille, jotka ovat tähän mennessä sijoittaneet varojaan Helsingin yliopistossa tehtävään tutkimukseen, opetukseen ja opiskelijoihin lahjoituksien ja testamenttien muodossa.

Tieteellinen tieto on laadun tae. Tieteeseen, tutkimukseen ja opetukseen panostaminen on panostamista tulevaisuuteen. Sitä työtä me täällä Helsingin yliopistossa teemme. Teidän tuellanne.

Ilkka Niiniluoto
rehtori

Kari Raivio
kansleri

Lahjoittajien tahtoa tieteen ja opiskelijoiden parhaaksi

Historioitsija, FM Pia Österman

Helsingin yliopiston yksityisillä rahastoilla on monisatavuotinen perinne. Rahastoista jaettujen stipendien avulla on sekä suoraan että välillisesti tuettu montaa lahjakasta opiskelijaa ja tutkijaa. Lahjoitukset ovat mahdollistaneet useiden tieteenalojen urauurtavan tutkimuksen, kansainvälisten saavutusten tuntemuksen leviämisen Suomeen ja uuden tutkimustiedon käytännön sovellutukset suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Lahjoitusvarojen avulla on voitu opiskella ulkomailla, julkaista tutkimustuloksia, jatkaa erityistieteenalojen tutkimusta tai jopa perustaa professuureja. Näin Helsingin yliopistoon sijoitetulla stipendillä on voitu vaikuttaa tieteen ja yhteiskunnan kehitykseen.

Aina 1700-luvulta asti ovat Helsingin yliopistoon sijoitetut yksityiset rahastot muodostaneet varallisuutta, jolla edistetään akateemisen tason tutkimusta ja oppimista. Lahjoittajien keskeisimpiä tavoitteita rahastojen perustamiselle ovat olleet:

- tieteenalan turvaaminen tai sen aseman kohentaminen
- vähävaraisten lahjakkaiden opiskelijoiden taloudellisen aseman korjaaminen
- kansainvälisen toiminnan ja tiedonkeruun vilkastuttaminen
- Suomen ja koko ihmiskunnan asian edistäminen tutkimuksen kautta
- tietyn paikkakunnan tai kielen aseman parantaminen

- Suomen tai yliopiston merkkihenkilön tai tapahtuman muistaminen
- lähiomaisen ja hänen elämäntyönsä kunnioittaminen
- oman koulutuksen ja yliopiston arvostaminen

Lahjoitus on mahdollisuus

Rahastoilla on tuettu alan taitavimpia, innokkaimpia ja ahkerimpia opiskelijoita ja tutkijoita, alansa edelläkävijöitä. Lahjoitus on nähty tärkeänä sijoituksena tulevaisuuteen. Siksi stipendin vastaanottaja on usein määritelty tarkkaan. Vastaanottajalle asetettuihin vaatimuksiin kuuluu lähes poikkeuksetta menestys opinnoissa ja tutkimuksessa sekä opettajien puoltavat lausunnot. Joskus on myös asetettu vaateita, jotka kohdistuvat hakijan siveyteen, käytökseen tai hänen aatteelliseen tai kielelliseen taustaansa. Myös hakijan kotipaikkakunnalle, kielitaidolle tai sukupuolelle on joskus annettu painoarvoa.

Rahastot ovat koko olemassaolonsa ajan heijastaneet sitä yhteiskuntaa ja aikaa, jossa ne ovat syntyneet. Sodan, kielitaistelun, poliittinen ilmapiiri ja uusien tieteenalojen synty ovat olleet heräte rahaston perustamiseen. Milloin on edistetty kielten tuntemusta, matematiikan ja fysiikan tutkimusta, milloin pedagogiikan opetusta tai tuberkuloosin tutkimista. Rahastojen historia on täynnä näkemyksellisiä lahjoittajia, joilla on ollut tahto, pyrkimys ja tieto siitä, millä tavalla kohdistettu rahasto parhaiten edistää tieteen kehitystä ja Suomen hyvinvointia.

Ekestubben stipendi, joka perustuu vuonna 1745 laadittuun testamenttiin, on yliopiston vanhin yksityinen rahasto. 1700-luvulta, jolloin yliopisto sijaitsi Turussa, on säilynyt meidän päivimme myös Haartmanin rahasto ja Bilmarkin lahjoitusrahasto. Yliopiston muutettua Helsinkiin vuonna 1828 alkoi Helsingin Aleksanterin Yliopiston aika, jolta on tähän päivään säilynyt kymmeniä rahastoja. Niistä suurin osa perustettiin 1800-luvun

lopulla ja 1900-luvun alussa. Yliopiston rahastojen kulta-aika oli Suomen itsenäistymisen alkutaipale, 1910-, 20- ja 30-luvut. Tämän jälkeen rahastojen määrä on kasvanut suhteellisen tasaisesti, kuitenkin niin, että 50-luvun lopulla, 60- ja 90-luvulla perustettiin suhteellisen harvoja rahastoja. 2000-luvulla on perustettu useampia rahastoja, joista uusin on Yrjö ja Tuulikki Ilvosen rahasto. Rahastot elävät nyt uutta nousukautta.

Privatfonder vid Helsingfors universitet

Helsingfors universitets fonder är egendom som härstammar från enskilda personers, sammanslutningars och företags donationer och testamenten. Fondernas uppgift är att understöda forskning och utbildning vid Helsingfors universitet. Vissa fonder finansierar även professorer.

Fonderna har en flera hundra år gammal historia. Universitetets äldsta fond baserar sig på Erik Ekestubbes testamente. År 1745 beslöt han donera en stor del av sin omfattande förmögenhet för främjandet av vetenskapliga studier. Efter Ekestubbes initiativ kom allt fler privatpersoner att grunda egna fonder vid universitetet. Under de första årtiondena av Finlands självständighet upplevde fonderna en guldålder. Under de senaste åren har fonderna ånyo väckt allmänhetens intresse och flera nya fonder har grundats under 2000-talet.

Svenskspråkiga fonder

Flera av privatfonderna har som sitt syfte att säkra den svenskspråkiga forskningen och undervisningen vid universitetet. I utdelningsvillkoren för exempelvis Rudolf

Westermarcks fond, Hans Cronstedts fond, Willy Fellmans stipendiefond och Jarl Heikels resestipendium ges uttryckliga direktiv att understöd kan tilldelas endast studenter med svenska som modersmål. Bland de fonder som tilldelar stipendier utan avseende på språket, finns flera som grundats av personer med svenska som modersmål.

Historioitsija, FM
Pia Österman sai Matti
Klinge -tutkimusapurahan
vuonna 2003. Österman
on selvittänyt rahastojen
historiaa.

Helsingin yliopiston rahastot

Helsingin yliopiston rahastot tukevat yliopistossa tehtävää tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahastot muodostuvat noin 150 nimikkorahastosta, joita hallinnoidaan rahastojen hoitokuntien toimesta kuudessa tieteenalakohtaisessa rahastossa, yliopiston juhlarahastossa sekä itsenäisissä rahastoissa. Rahastojen yhteenlaskettu pääoma vuoden 2003 lopussa oli yli 17 miljoonaa euroa.

Teologian rahasto

Teologian rahasto tukee Helsingin yliopiston teologian tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahasto muodostuu kahdeksasta nimikkorahastosta, joista varhaisin on konsistorineuvos Gustaf Fredrik Zandtin rahasto vuodelta 1876. Teologian rahaston pääoma vuoden 2003 lopussa oli 141 728 euroa.

■ Frans Oskar ja Johanna Aaltoilan rahasto

Rahasto perustuu Johanna Aaltoilan testamenttilahjoitukseen 1941. Rahasto tukee Helsingin yliopistossa opintojaan harjoittavia vähävaraisia teologian ylioppilaita.

■ Edvin Avellanin rahasto

Rahasto perustuu valtiopäivämies, kunnallisneuvos Edvin Avellanin testamenttilahjoitukseen 1913. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on sisälähetyssaarnaajain tukeminen.

■ Axel Adolf Laurellin stipendirahasto

Perustuu Victoria Laurellin lahjoitukseen 1927. Rahasto jakaa stipendejä, mieluiten opiskeluun ulkomailla, teologeille tai kasvatustieteilijöille, joilla on kutsumus uskonnonopettajan työhön.

■ Elna Pelkosen rahasto

Perustuu kirjailija Elna Charlotta Pelkosen testamenttilahjoitukseen. Rahasto on perustettu 1971 ja se tukee karjalaisen ortodoksisen kulttuuriperinteen tutkimustyötä.

■ Saima ja Adolf Strengin rahasto

Perustuu professori Adolf Strengin ja rouva Saima Strengin testamenttiin 1931. Rahasto jakaa stipendejä teologian alalle.

■ Hilda Taskisen rahasto

Perustuu Hilda Taskisen lahjoitukseen. Rahasto tukee Kuopion hiippakunnan alueelta olevia vähävaraisia teologian ylioppilaita.

■ Teologisen tiedekunnan rahasto

Rahasto tukee teologian ylioppilaita, jotka ovat osoittaneet hyvää editystä opinnoissaan ja siveellisyyttä elämässään.

■ Zandtin rahasto

Perustuu pietarilaisen pyhän Katarinan ruotsinkielisen seurakunnan sekä Inkerin papiston keskuudessa kerättyihin varoihin konsistorineuvos Gustaf Fredrik Zandtin 50 vuotta kestäneen seurakunnan pastorina toimimisen muistoksi 1876. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on tukea venäjän- ja saksankielentaitoisia teologian ylioppilaita, jotka tulevat palvelemaan pappeina Inkerinmaalla.

Oikeustieteen rahasto

Oikeustieteen rahasto tukee Helsingin yliopiston oikeustieteen tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahasto muodostuu yhdestätoista nimikkorahastosta, joiden yhteenlaskettu pääoma vuoden 2003 lopussa oli 330 824 euroa.

■ Johan Fredrik Baeckin rahasto

Perustuu asessori Johan Fredrik Baeckin lesken Augusta Wilhelmina Baeckin (o.s. Munck) testamenttiin 1862. Rahasto tukee varattomia, ahkeria ja kunnolliset elintavat omaavia Oulun läänistä kotoisin olevia oikeustieteen opiskelijoita.

■ Jakob Wilhelm Chydeniuksen rahasto

Rahasto perustuu Lauri Cederbergin, Ilmari Tawaststjernerin, Ulf Hjalmar Granfeltin ja Ilmari Caseliuksen lahjoitukseen 1932. Rahasto palkitsee siviili- ja kauppaoikeuden tutkijoita.

■ Tauno ja Reino Ellilän rahasto

Perustuu professori Reino Kalervo Ellilän testamenttiin 1980 sekä hänen kuolemansa muiston kunnioittamiseksi lahjoitettuihin varoihin. Rahasto tukee oikeustieteen, erityisesti prosessi- ja rikosoikeuden, tutkimusta ja opetusta.

■ Bertel Fellmanin lahjoitusrahasto

Perustuu Fanny ja John Fellmanin testamenttiin 1918. Rahaston säännöt vahvistettiin 1938 ja rahasto myöntää tukea oikeustieteen kandidaateille, jotka ovat suorittamassa oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa sekä oikeustieteen lisensiaateille, jotka haluavat jatkaa opintojaan ja joiden äidinkielenä on ruotsi.

■ Jaakko Forsmanin stipendirahasto

Perustuu oikeustieteen professori Jaakko Forsmanin entisten oppilaiden, muun muassa Kaarlo Ingnatiuksen, A. Liliuksen,

J. Svanljungin, Axel Ärtin, K.J. Stålbergin ja Wilhelm Chydeniuksen, keräämiin varoihin professorinsa kuoleman (1899) muistoksi. Lahjakirja luovutettiin yliopistolle vuonna 1900. Rahasto jakaa stipendejä yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa opintoja harjoittaville Suomen kansalaisille.

■ Jaakko Forsmanin testamenttirahasto

Perustuu professori, valtioneuvos Jaakko Oskar Forsmanin testamenttiin. Rahasto jakaa stipendejä oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoille, jotka tiedekunnan aineita koskevan kirjoituksen kautta osoittavat etevällä ymmärryksellä harjoittaneensa tiedekunnan opintoja. Stipendin saamiseksi suoritettava kirjoitus on tehtävä suomen kielellä.

■ Professori Kaarlo Kairan muistorahasto

Perustuu professori Kaarlo Kairan kuoleman 1966 muistoksi lahjoitettuihin varoihin. Rahastosta myönnetään apurahoja tunnustuspalkintona lahjakkaille, opinnoissaan hyvin edistyneille, mieluiten vähävaraisille opiskelijoille.

■ Lainopillisen Ylioppilastiedekunnan kustannustoimikunta

Perustuu Lainopillisen Ylioppilastiedekunnan lahjoittamiin varoihin vuonna 1989. Rahaston tarkoituksena on myöntää apurahoja taloudellista tukea tarvitsevien oikeustieteellisten oppikirjojen, opetusmonisteiden ja muiden opintomateriaalien laatimista varten.

■ F. O. Liliuksen stipendirahasto

Perustuu oikeusneuvosmies Frans Oskar Liliuksen testamenttiin 1928. Rahaston tarkoituksena on myöntää stipendejä sellaisille lainopillisen tiedekunnan opiskelijoille, jotka ovat kirjoittaneet korkeampaa arvolausesta varten siviilioikeudesta lakitieteen kandidaattitutkintoa varten hyväksytyyn laudaturkirjoituksen.

■ Rudolf Westermarckin palkintorahasto

Perustuu yliopistokamreeri Nils Christian Westermarckin lahjakirjaan 1885 hänen poikansa, oikeustieteen kandidaatti Christian Rudolf Westermarckin kuoleman muistoksi. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on myöntää palkintoja ruotsinkielisestä kirjoituksesta, joka käsittelee oikeustieteellisen tiedekunnan alaan kuuluvaa ainetta.

Lääketieteen rahasto

Lääketieteen rahasto tukee Helsingin yliopiston lääketieteen, eläinlääketieteen ja farmasian tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahasto muodostuu 21 nimikkorahastosta, joista vanhin on synnytyslääketieteen rahasto vuodelta 1833. Lääketieteen rahaston pääoma vuoden 2003 lopussa oli 876 539 euroa.

■ Oy Alko Ab:n rahasto

Perustuu Oy Alko Ab:n lahjoitukseen 1981. Rahasto on tarkoitettu alkoholisairauksien professorin viran perustamiseen ja viran palkkakustannusten kattamiseen viiden ensimmäisen vuoden aikana ja muihin viran hoidosta aiheutuviin kustannuksiin.

■ Johan Fredrik Baeckin rahasto

Perustuu asessori Johan Fredrik Baeckin lesken Augusta Baeckin testamenttilahjoitukseen 1869. Rahasto tukee varattomia, ahkeria ja kunnolliset elintavat omaavia Oulun läänistä kotoisin olevia lääketieteen opiskelijoita.

■ Hans Cronstedtin palkintorahasto

Perustuu Sigrid Cronstedtin lahjoitukseen 1918. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on myöntää Hans Cronstedtin palkinto joka vuosi tammikuun 31. päivänä, jolloin lääketieteen kandidaatti Hans Cronstedt vuonna 1918 kaatui taiste-

■ Alex Ärtin rahasto

Perustuu Olga Ärtin testamenttiin 1946 ja varatuomari Alex Ärtin perheen testamenttiin 1973. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on ylläpitää Alex Ärtin nimeä kantavaa professuuria kunnallislainsäädännön alalta.

lussa isänmaan vapauden puolesta. Palkinto myönnettään lääketieteen ylioppilaan tai kandidaatin ruotsin kielellä laatimasta kirjoitelmasta, kirjoituksesta tai väitöskirjasta joltakin lääketieteelliseltä alalta.

■ Walter Cygnaeuksen rahasto

Perustuu professori Walter Cygnaeuksen testamenttiin 1930. Rahaston tarkoituksena on edistää karsinomitutkimusta Suomessa.

■ Oy Dentaldepot Ab:n stipendirahasto

Perustuu toiminimi Oy Dentaldepot Ab:n lahjoitukseen 1932. Rahasto myöntää apurahoja hammaslääketieteen lisensiaateille ulkomailla harjoitettujen opintojen kautta taitavuuden lisäämiseen hammaslääkärin ammatissa tai jollakin sen erikoisalalla.

■ J. A. Estlanderin rahasto

Perustuu valtioneuvos, kirurgian professori Jakob August Estlanderin lesken Luise Estlanderin (o.s. Federley) lahjoitukseen vuonna 1885. Rahaston perustajan päämääränä oli edistää sitä tiedettä, jolle J. A. Estlander oli uhrannut parhaat voimansa. Estlander kuoli ollessaan vapaaehtoisena auttamassa Messinan maanjäristyksen uhreja 1881. Rahasto palkitsee nuoria miehiä, joilla on kutsumus lääkärin ammattiin ja jotka ovat omistautuneet kirurgian tieteellisille opinnoille.

Presidentin lahjoitus tubia vastaan

Tuberkuloosi oli Suomessa aina 1960-70-lukujen vaihteeseen pelätty kansantauti. Elintason noustessa sekä rokotusten, keuhkokuvausten ja tehokkaan lääkehoidon ansiosta siitä lähes päästiin. Nyt siihen sairastuu Suomessa vuosittain alle 500 henkeä, kun pahimpina vuosina luku oli kymmenkertainen.

- Muutos oli valtava. Käänteentekevä keksintö oli streptomysiini-antibiootin käyttöönotto tuberkuloosin hoidossa 1940-luvulla, kertoo HUS:n toimitusjohtaja, Helsingin yliopiston tuberkuloosi- ja keuhkotautiopin professori Lauri A. Laitinen.

Aiemmin keuhkotautia oli hoidettu mm. typpämällä, ohjaamalla tyypeä keuhkon ja rintakehän onteloon. Seurauksena oli usein keuhkon toiminnan huononeminen. Antibiootti voitiin pistää tarvittaessa suoraan lihakseen, jolloin lääke tuli varmasti otettua.

Taisteluun tubin nujertamiseksi osallistui myös tasavallan presidentti, filosofian kunniatohtori P. E. Svinhufvud. Hän kirjoitti Helsingin yliopiston kanslerille 2.5.1933: "Monella tavalla on viime vuosikymmeninä koetettu saada maassamme laajalle levinnyt tuberkuloosi rajoitetuksi. Mutta tuntuva aukkona tämän tuhoisan taudin vastustamistyössä on yliopistollisen opetuksen puutteellisuus tuberkuloosiopin alalla. Yliopistossa ei vielä ole tätä tieteenhaaraa varten vakinaista oppituolia, jonka haltija seuraisi aineensa kehitystä, antaisi tuleville lääkäreille perusteellista opetusta ja valmistaisi päteviä erikoislääkäreitä tuberkuloosisairaaloihin ja –parantoloihin. Jotta tämä puute saataisiin poistetuksi, tarjoan täten rahasumman, joka 70-vuotispäivänäni kansalaisten keräämänä lahjana minulle jätettiin johonkin

määräämäni tarkoitukseen käytettäväksi ja joka nyt on Smk:n 1.202.502:60 suuruinen, Helsingin Yliopistolle tuberkuloosiopin professorinviran perustamista varten."

Svinhufvud edellytti, että varat talletetaan karttuville talletustileille kunnes summa on 1,8 miljoonaa markkaa, jolloin yliopistolle perustetaan vakinainen tuberkuloosiopin virka.

Virka perustettiin vuonna 1943, ja sen ensimmäisenä hoitajana toimi Hannu Haahti 1945-1953. Suurin parannus keuhkotautiluvuissa tapahtui Jorma Pätiälän aikana, 1955-1978.

■ **Emilie ja Rudolf Geselliuksen lahjoitusrahasto**

Perustuu kauppias Rudolf Geselliuksen ja rouva Emilie Geselliuksen (o.s. Lindholm) lahjakirjaan 1928. Rahaston tarkoituksena on tukea lääketieteen, kemian ja fysiikan alojen tieteellistä tutkimusta.

■ **Lars Grénmanin stipendirahasto**

Perustuu Lars Grénmanin lahjoitukseen 1954. Rahasto myöntää stipendin lukuvuoden parhaalle pro gradu –työlle käytännöllisessä farmasiassa.

■ **Haartmanin rahasto**

Perustuu professori Johan J. Haartmanin lahjotuksiin 1783 ja testamenttiin 1786. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on rahoittaa anatomian, kirurgian ja lapsenpäästöopin professuuria sekä myöntää stipendejä lääketieteen opiskelijoille.

■ **Jarl Heikelin matkastipendi**

Rahastosta myönnetään matkastipendejä ensisijaisesti sellaisille opinnoissaan eteville ja lahjakkaille lääketieteen kandidaateille, joiden sivistyskieli on ruotsi. Stipendiaatti on velvolinen oleskelemaan ulkomailla vähintään kaksi kuukautta.

■ **Alma Hjeltin rahasto**

Perustuu neiti Alma Hjeltin Tukholmassa 16.4.1907 laatimaan testamenttiin. Alma Hjelt kuului 1884 toimintansa aloittaneen Suomen Naisyhdistyksen perustajajäseniin ja lahjoituksena kautta hän halusi edistää naisylioppilaiden asemaa. Rahaston stipendi oli tarkoitettu lääketieteen opettajiksi aikoville naisopiskelijoille. Hjelt antoi testamentissaan ohjeita myös siltä varalta, että naisilta jatkossa evättäisiin opiskeluoikeus Helsingin yliopistossa. Tällaisessa tilanteessa stipendit tulisi jakaa naisille, jotka haluavat kouluttautua opettajiksi tai lääkäreiksi ulkomailla.

■ **Professori E. A. Homénin rahasto patologian tutkimukseen**

Perustuu varatuomari Lars Homénin lahjoitukseen vuosina 1951, 1971 ja 1973. Rahastosta myönnetään palkintoja parhaasta

kirjoituksesta tai väitöskirjasta, lähinnä neuropatologian alalla, joka on julkaistu yliopiston patologian-anatomian laitoksella.

■ **Humblen palkintorahasto**

Perustuu kunnallisneuvos Frans Emil Humblen ja rouva Matilda Humblen testamenttilahjoitukseen 1907. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on antaa palkinto joka parittomana vuonna parhaimmasta Suomen miehen taikka naisen kirjoittamasta tieteellisestä taikka yleistajuisesta tutkielmasta joltakin lääketieteen alalta.

■ **Kari Käyhkön rahasto**

Perustuu Kari Käyhkön testamenttiin 2000. Rahasto tukee lastenpsykiatrisen tutkimuksen edistämistä.

■ **Kaj Henrik Lindroosin rahasto**

Perustuu filosofian maisteri Kaj Henrik Lindroosin testamenttiin 2003. Rahasto tukee lääketieteellisen genetiikan alan tutkimusta.

■ **Anna Pulliaisen lahjoitusrahasto**

Perustuu Clement Andrew Smithin ja Pamela Margaret Smithin lahjoitukseen 1974. Rahasto myöntää matka-avustuksia suomalaisille opiskelijoille, jotka aikovat opiskella jossakin Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen yliopistossa tai korkeakoulussa.

■ **Margareta Elvira Rosendahlin rahasto**

Perustuu puutarhuri Margareta Elvira Rosendahlin testamenttiin 1966 sekä sen lisäykseen 1979 ja 1987. Rahasto käyttää varoja varattomien syöpäsairauksiin erikoistuneiden lääketieteen opiskelijoiden opintojen rahoittamiseen.

■ **Odo ja Ernst Sundvikin rahasto**

Perustuu professori Ernst Sundvikin ja vaimonsa Olga Sundvikin testamentteihin 1913 ja 1916 sekä Olga Sundvikin testamenttiin 1931. Rahasto tukee farmasian opiskelijoita.

■ P. E. Svinhufvudin lahjoitusrahasto

Perustuu tasavallan presidentti, filosofian kunniatohtori P. E. Svinhufvudin lahjoitukseen 1933, jonka kansalaiset olivat keränneet hänen 70-vuotispäivänään 1930. Rahaston varat on tarkoitettu käytettäväksi tuberkuloosiopin professorin viran perustamiseen ja tuberkuloosiopin opetuksessa tarvittavan aputyövoiman palkkaamiseen tai opetuksen edellyttämiin muihin tarpeisiin.

■ Synnytystieteen rahasto

Perustuu lahjoitukseen vuonna 1833 lapsenpäästörahasen perustamiseksi. Rahasto tukee matkastipendein nuoria lääkäreitä, jotka ovat osoittaneet huomattavia tietoja, taipumusta ja kykyä ei ainoastaan synnytyslääkäreinä vaan myös gynekologian ja varhaisen pediatriikan alalta.

■ Robert Tigerstedtin muistorahasto

Perustuu fysiologian apulaisen Dodo Ranckenin lahjoitukseen 1926 fysiologian professorin, tiedemies Robert Tigerstedtin muistoksi. Rahaston tarkoituksena on edistää lääketieteellistä, lähinnä fysiologista, tutkimusta.

Humanististen ja yhteiskuntatieteiden rahasto

Humanististen ja yhteiskuntatieteiden rahasto tukee Helsingin yliopiston humanistista, käytäytymistieteellistä ja yhteiskuntatieteellistä tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Humanististen ja yhteiskuntatieteiden rahastoista vanhin on Bilmarkin lahjoitusrahasto vuodelta 1797. Rahaston kahdeksantoista nimikkorahaston yhteenlaskettu pääoma vuoden 2003 lopussa oli 522 483 euroa.

■ Carl Backmanin rahasto

Perustuu saksan kielen lehtori Carl Backmanin testamenttiin 1856. Rahasto myöntää matka-avustuksia nuoremmille opettajille, jotka ovat työskennelleet vähintään vuoden julkisissa oppilaitoksissa ja ovat osoittaneet erinomaisia taipumuksia alalle.

■ Bilmarkin lahjoitusrahasto

Perustuu historian ja moraalin professori Johan Bilmarkin testamenttiin 1779. Rahaston varat oli tarkoitettu stipendeihin, historian ja luonnonoikeuden apulaisen palkkaamiseen, kirjastonhoitajan surkean palkan korottamiseen sekä konsistorin käytettäväksi yliopiston ja tieteen hyväksi.

■ Riitta Breitholtzin stipendirahasto

Perustuu rehtori Antti Breitholtzin ja hänen vaimonsa Ines Breitholtzin testamenttiin 1960. Rahasto myöntää stipendejä fonetiikan opiskelijoille.

■ Paul Valter Carlsonin stipendirahasto

Perustuu Lydia Snellmanin (o.s. Carlson) lahjoitukseen 1926. Rahasto myöntää stipendejä opintojaan menestyksellisesti harjoittaneille Hämmäläis-Osakuntaan kuuluville kandidaateille tai yliopilaille, joiden pääaineena on estetiikka, filosofia tai historia.

■ Maurice de Coppel'n lahjoitusrahasto

Perustuu Ranskan entisen Suomessa olleen edustajan, ministeri Maurice de Coppel'n lesken rouva Y. de Coppel'n lahjoitukseen 1931. Rahasto myöntää vuosittain kaksi palkintoa Suomen kansalaisten kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana julkaisemista tai käsikirjoituksina palkittavaksi jätetyistä ranskalaisten teosten käännöksistä, joista toinen on suomenkielinen ja toinen ruotsinkielinen.

■ Georg Frietchin rahasto

Perustuu hovioikeudensihteeri Georg Frietschin lahjoitukseen 1936. Rahastosta myönnetään stipendejä hyväksi havaituille korkeakouluopiskelijoille, myös jo valmistuneille, joilla on halua ja menestystä omistautua käytännössä filosofiaan, etnisiin ja psykologisiin opintoihin.

■ Helsingin normaalilyseon Humanista-rahasto

Perustuu Helsingin normaalilyseon historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon lehtori, filosofian maisteri Sinikka Sahin merkkipäiväkeräyksen tuottoihin. Rahasto on perustettu vuonna 2003 humanististen aineiden, erityisesti historian opetuksen kehittämiseksi.

■ Oskar Kajavan stipendirahasto

Perustuu leskirouva Josefina Kangelinin testamenttiin 1941. Rahastosta myönnetään varoja opiskelijoille, jotka täydentääkseen ranskan kielen opintojaan ja hankkiakseen itselleen riittävät tiedot "roomalaisten" kielessä opiskelevat Ranskanmaan jossakin korkeakoulussa (muttei Pariisissa).

Sinikka Sahin lahjoitus humanismin hyväksi

Historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon lehtori Sinikka Sahi perusti 60-vuotispäivänsä kunniaksi Helsingin yliopiston rahastoihin Humanista-rahaston, joka tukee humanististen aineiden, erityisesti historian opetuksen kehittämistä. Sahin ystävät, tuttavat ja muut sidosryhmät antoivat syntymäpäivätervehdyksensä rahastoon.

- Humanistiset aineet ovat rahoituksen puolesta alakynnessä joka puolella yhteiskuntaa. Rahaston perustamisella halusin osoittaa, että omaa mielikuvitusta tilanteen parantamiseksi voi käyttää.

Sinikka Sahi määräsi, että Humanista-rahaston varoilla voidaan järjestää asiantuntijaseminaareja, tukea ohjaavien opettajien ulkomaisia kongressimatkoja ja palkita poikkeuksellisen hyviä opetusharjoittelijoita. Voidaan myös tutustuttaa ohjaavia opettajia kulttuurien kohtaamista edistäviin hankkeisiin ja avustaa sellaista tutkimusta, joka yhdistää opetuksen teoriaa ja käytäntöä sekä edistää opetusmenetelmien uusiutumista.

Rahaston perustamisen yhteydessä Sahi järjesti seminaarin, jossa alustajina toimivat muun muassa Elisabet Rehn, Kari Uusikylä ja Päivi Setälä. Seuraavan seminaarin aika voisi olla vaikkapa vuonna 2006, jolloin Sahi jää eläkkeelle.

- Halusin korostaa, että työpaikkani Helsingin normaalilyseo on osa Helsingin yliopistoa. Myös yliopiston alumnijhdistys on tärkeä viiteryhmäni. On kunnia-asia osoittaa sitoutuneisuutta taholle, josta on saanut hyvän koulutuksen.

■ Ilmari Koveron stipendirahasto

Perustuu professorin rouva Tyyne Koveron ja hänen poikansa Toivo Koveron lahjoitukseen 1966 sekä Tyyne ja Toivo Koveron testamentteihin 1963, 1966 ja 1970. Rahasto myöntää apurahoja Helsingin yliopistossa opiskeleville finanssiopin ahkerille ja lahjakkaille ylioppilaille tai tutkijoille.

■ Hjalmar Linderin rahasto

Perustuu kamariherra Hjalmar Linderin lahjoitukseen 1919. Rahaston varat oli tarkoitettu varsinaisen taidehistorian professorin viran perustamiseksi. Kamariherra, mesenaatti Linder edellytti, että perustettavan viran ensimmäiseksi haltijaksi kutsuttaisiin ylim. taidehistorian professori J. J. Tikkanen.

■ Takaharu Mitsuin rahasto

Perustuu paroni Takaharu Mitsuin ja Tokion suomalais-japanilaisen yhdistyksen lahjoitukseen 1934. Rahaston tarkoituksena on edistää Japani-aiheisen kirjallisuuden hankkimista Helsingin yliopistolle.

■ Ernst ja Ines Nevanlinnan rahasto

Perustuu professori Ernst Nevanlinnan lesken, filosofian maisteri Ines Nevanlinnan testamenttilahjoitukseen 1963. Rahasto jakaa apurahoja opintoavustuksina kotimaiselle nuorelle tiedemiehelle, filosofian tai valtiotieteen kandidaatille, joka on osoittanut erityistä lahjakkuutta, tieteellistä pätevyyttä ja harrastusta jollakin seuraavalla alalla: finanssioppi, kansantalous, filosofia, historia, estetiikka, taidehistoria.

■ Thiodolf Reinin stipendirahasto

Perustuu yliopiston opettajien, virkamiesten sekä muiden yliopistoa lähellä olevien tahojen keräykseen filosofian professori, valtioneuvos Karl Gabriel Thiodolf Reinin pitkän ja merkityksellisen yliopistouran kunnioittamiseksi hänen erotessaan yliopiston vt. sijaiskanslerin tehtävästä 1903. Rahasto palkitsee tieteellisiä, suomeksi tai ruotsiksi kirjoitettuja väitöskirjoja.

Palkittavan väitöskirjan aiheen tulee mieluiten olla filosofian alaan liittyvä, mutta se voi liittyä myös Suomen historiaan.

■ Kansleri Pentti Renvallin muistorahasto

Perustuu Kansallis-Osake-Pankin toimesta kansleri, Suomen ja Skandinavian historian professori Pentti Renvallin kuoleman jälkeen kerättyihin varoihin 1975. Rahasto tukee historiaan kohdistuvaa tutkimustyötä.

■ Anders Johan Sjögrenin stipendirahasto

Perustuu historian, kansatieteen ja suomalais-ugrilaisen kielitieteen tutkijan, tutkimusmatkailijan ja Pietarin tiedeakatemian akateemikon A. J. Sjögrenin tyttären, neiti Matilda Sjögrenin testamenttiin 1898. Rahasto myöntää stipendejä alttilaisen kieliryhmän tai sen sukuisten kielten opiskeluun.

■ Kansleri Hugo Suolahden muistorahasto

Perustuu kansleri, germaanisen filologian professori Hugo Suolahden muistokeräykseen 1940. Rahasto palkitsee humanistisen tiedekunnan lukuvuoden parhaan pro gradu -työn germaanisen, romaanisen tai englantilaisen filologian alalta.

■ Hannu Valdemar Voipaalan muistorahasto

Perustuu tilanomistaja Waldemar Niemisen ja hänen puolisonsa Aina Niemisen lahjoitukseen 1940 heidän sodassa kaatuneen poikansa filosofian kandidaatti Hannu Valdemar Voipaalan muistoksi. Rahastosta myönnetään stipendejä suomenkielisille kandidaateille tai ylioppilaille, jotka ovat filosofian kandidaatin tutkinossa tai muissa valmistavissa opin- näytteissä osoittaneet taipumusta tieteellisiin opintoihin ja valmistelevat tieteellistä tutkielmaa Suomen historian alalta.

■ Werner Söderström Oy:n rahasto

Perustuu Werner Söderström Oy:n lahjoitukseen 1986. Rahasto tukee opinnoissaan hyvin menestyneitä luokan- ja aineenopettajia.

Matematiikan ja luonnontieteiden rahasto

Matematiikan ja luonnontieteiden rahasto tukee Helsingin yliopiston luonnontieteiden tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahasto muodostuu 23 nimikkorahastosta, joista vanhimmat – Josef Pippingsköldin ja F. J. Wiikin rahastot – ovat 1890-luvulta. Matematiikan ja luonnontieteiden rahaston pääoma vuoden 2003 lopussa oli 466 043 euroa.

■ Eva ja Antti Ahlströmin palkintorahasto

Perustuu professori Antti Ahlströmin lesken Eva Ahlströmin lahjoitukseen 1908. Rahasto myöntää varoja kemian alan hyödylliselle tutkimukselle tai patentoimattomille keksinöille, jotka tulevat hyödylliseen käyttöön.

■ Johtaja Ernst Biesen stipendirahasto

Perustuu johtaja Ernst Biesen lesken Alma Biesen lahjoitukseen 1927. Rahasto myöntää stipendejä yliopiston meteorologisen laitoksen valvonnassa suoritettavia meteorologisia tutkimuksia varten.

■ Anders Donnerin stipendi

Perustuu kansleri, tähtitieteen professori Anders Severin Donnerin lahjoitukseen 1903 hänen yliopiston professoriksi nimittämisensä 20-vuotisjuhlan kunniaksi. Rahasto myöntää stipendin parhaalle pro gradu –työlle fyysis-matemaattisen osaston alalta.

■ Harry Federleyn rahasto

Perustuu perinnöllisyystieteen henkilökohtaisen ylim. professorin Harry Federleyn lasten Håkan Federleyn, Inga Segercrantzin, Gunnar Federleyn ja Ulla Lampeniuksen lahjoitukseen 1979. Rahasto jakaa stipendejä perinnöllisyystieteen alan suomalaisille tutkijoille alan ulkomailla tapahtuvaa tutkimusta varten.

■ Amanuessi Carl Finnilän eläintieteellinen rahasto

Perustuu johtaja C. J. Finnilän ja Elisabeth Finnilän lahjoitukseen 1918. Rahasto on perustettu heidän poikansa Carl Johan Finnilän muistoksi. Finnilä surmattiin matkalla pohjoiselle rintamalle 1918. Rahasto myöntää varoja ulkomaisiin ja kotimaisiin eläintieteen tutkimus- ja opintomatkoihin sekä avustaa eläintieteen laitoksen tieteellistä tutkimustyötä ja myöntää tieteellisten tutkimusten julkaisuavustuksia sekä varoja eläintieteellisen museon kokoelmien kartuttamiseen.

■ Geometrian palkintorahasto

Perustuu anonyymiin lahjoitukseen 1944. Rahastosta jaetaan geometrian palkintoja synteettis-geometrisille tutkimuksille mahdollisine sovelluksineen.

■ Professori Olli Halkan rahasto

Perustuu professori Olli Halkan 60-vuotispäivän yhteydessä kerättyihin varoihin 1988. Rahastosta myönnetään stipendejä henkilöille, jotka tekevät perinnöllisyystieteen alaan kuuluvaa tutkimusta ja joiden koulutuksesta yliopiston perinnöllisyystieteen laitos on vastannut.

■ Edvard Hjeltin palkintorahasto

Perustuu Ida Hjeltin, Esther Cajanuksen, Aino Paciuksen, Aino Pändysin, Kålmån Pändysin, Ingrid Frasersin, Rafael Frasersin, Tyyni Brofeldin, Pekka Brofeldin, Evi Sotavallan, Arto Sotavallan ja Paul Hjeltin sekä metsänhoitaja Asser Hjeltin lahjoituksiin 1922 kansleri, senaattori, kemian professori Edvard Immanuel Hjeltin toivomuksen mukaisesti. Rahasto myöntää stipendin lukuvuoden parhaasta orgaanista kemiasta tai kemian historiaa käsittelevästä pro gradu -työstä.

■ Axel Fredrik Laurellin muistorahasto

Perustuu Victoria Laurellin lahjoitukseen 1927. Rahasto myöntää matkastipendejä nuoremmille matematiikan opettajille, jotka ulkomailla haluavat tutkia matematiikan opetuksen metodeja ja päämääriä.

■ Lindelöfin promotiostipendirahasto

Perustuu vuoden 1873 promotioon osallistuneiden useiden filosofian maistereiden lahjotuksiin promottorinsa, valtioneuvos, professori L. L. (Lorenz Leonard) Lindelöfin muistoksi 1908. Rahaston varoja tuli käyttää vuoden 1923 promotiossa, jossa juhlietaan vuoden 1873 promotion viisikymmenvuotismuistoa, henkilölle, joka promotioon valmistautuessaan on osoittanut matemaattista lahjakkuutta.

■ Lorenz Leonard Lindelöfin yliopistollinen stipendirahasto

Perustuu professori Ernst Lindelöfin lahjoitukseen 1908 isänsä valtioneuvos, professori, matemaatikko Lorenz Leonard Lindelöfin muistoksi. Rahasto palkitsee ylioppilaita, jotka ovat suorittaneet fysiikan-matematiikan osastossa FK-tutkinnon matematiikan korkeimmalla arvosanalla ja jotka ovat osoittaneet matemaattista lahjakkuutta.

■ Caj Gustaf Nybergin palkintorahasto

Perustuu professori Carl Nybergin ja hänen tyttärensä Maja Aminoffin lahjoitukseen poikansa ja veljensä Caj Gustaf Nybergin muistoksi 1941. Rahasto antaa palkintoja Helsingin yliopistossa opiskelevalle ylioppilaalle tai nuorelle tieteenharjoittajalle, joka vuoden aikana on painattanut jonkin osteologiaa koskevan tutkimuksen tai valmistanut luurankoja tai luurangon osia, jotka on hyväksytty eläinlääketieteellisen laitoksen luurankokokoelmaan.

■ J. A. Palménin rahasto

Perustuu professori, vapaaherra J. A. (Johan Axel) Palménin 70-vuotissyntymäpäivänä 7.11.1915 hänen ystäviensä ja oppilaittensa keräämiin varoihin. Rahaston tarkoituksena on Tvärminnen eläintieteellisen aseman edistäminen.

■ Josef Pippingsköldin rahasto

Perustuu professori Josef Pippingsköldin testamenttiin 1892. Rahasto on tarkoitettu soveltavan fysiikan vakinaisen professorin viran rahoittamiseen.

■ August Ramsayn palkinto

Perustuu valtioneuvos August Ramasayn lahjoitukseen 1919. August Ramsayn palkinto annetaan etevästä tieteellisestä julkaisutoiminnasta puhtaasti matematiikan, teoreettisen fysiikan, teoreettisen tähtitieteen tai vakuutusmatematiikan alalla. Palkinto voidaan antaa Suomen kansalaiselle, miehelle tai naiselle, joka Helsingin yliopistossa on suorittanut filosofian kandidaatin tai filosofian lisensiaatin tutkinnon eikä ole ylittänyt 32 vuoden ikää. Palkinto jaetaan filosofisen tiedekunnan juhlallisen promotion yhteydessä.

■ Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto

Perustuu vuonna 1931 perustetun Wilhelm Ramsayn muistorahastoon sekä akateemikko Thure G. Sahaman testamenttilahjoitukseen 1983. Rahastot yhdistettiin konsistorin päätöksellä 1986. Rahasto jakaa stipendejä Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin.

■ Kalervo Rankaman rahasto

Perustuu professori Kalervo Rankaman testamenttiin 1987. Rahastosta myönnetään apurahoja hyvin menestyneille geologian ja mineralogian opiskelijoille.

■ J. E. Rosbergin palkintorahasto

Perustuu maantieteen professori Johan Evert Rosbergin oppilaiden keräyksen tuottoihin 1930. Rahasto myöntää stipendin lukuvuoden parhaalle pro gradu -työlle maantieteessä.

■ Professori Esko Suomalaisen rahasto

Perustuu professori Esko Suomalaisen 75-vuotispäivän yhteydessä kerättyihin varoihin 1986. Rahasto tukee perinnöllisyystieteen alaan kuuluvaa tutkimusta.

■ Sovelletun matematiikan rahasto

Perustuu Sotavahinkoyhdistyksen säätiön lahjoitukseen 1958. Rahasto on perustettu matematiikan professorin viran perustamista varten.

■ Toukokuun 29. päivän 1913 rahasto

Perustuu rehtori Märten Magnus Wilhelm Brennerin ja R. Donnerin lahjoituksiin vuosina 1913 ja 1923. Rahasto jakaa matka- ja opintoavustuksia nuorille lähinnä luonnontieteellisiä opintoja harjoittaville ruotsinkielisille opiskelijoille, jotka kuuluvat johonkin ruotsinkieliseen osakuntaan. Ensisijaisesti rahastosta myönnetään stipendejä Brennerin sukulaisille.

■ Evert Tähkäpään rahasto

Perustuu Evert Tähkäpään testamenttiin 1907 ja sen muutokseen 1932, 1933 ja 1939. Rahasto antaa apurahoja etupäässä tähtitieteellisiä opintoja varten.

■ F. J. Wiikin stipendirahasto

Perustuu geologian ja mineralogian professori Fredrik Johan Wiikin testamenttiin 1893. Rahasto myöntää apurahoja geologian ja mineralogian opiskelijoille ja jatko-opiskelijoille, joiden opintoja tai tutkimusta varten on tarvis lähemmin tutkia maaperää jossain osassa Suomea tai Fennoskandiaa.

Stipendillä Etelänavalle

Tänä vuonna 150 vuotta täyttävän geologian laitoksen suurmiehet Wilhelm Ramsay ja Th. G. Sahama perustivat rahaston, jonka stipendeillä pääsee yhä pitkälle. Etelämantereen tutkija, tohtori Arto Luttinen on käynyt viisi kertaa Antarktiksella. Hän on saanut Ramsayn ja Sahaman stipendin vuosina 1994 ja 1996.

- Stipendit olivat väitöskirjatutkimukseni kannalta erittäin tärkeitä, sillä Suomen Akatemian tohtorikoulun rahoitus ei kattanut tutkimuskuluja, Arto Luttinen kertoo.

Luttinen väitteli tohtoriksi Antarktisen Kuningatar Maudin maan Vestfjella-vuorten jurakautisten laakiobasalttien synnystä. Luttinen sai Ramsayn ja Sahaman stipendin myös viime vuonna, tällä kertaa kansainvälisiä tieteellisiä kokousmatkoja varten, jotka ovat huippututkijoille ehdottoman välttämättömiä. Niihin hän ei olisi ilman stipendiä voinut osallistua.

- Stipendin saaminen on tuntunut joka kerta oikein mieliseltä, Luttinen toteaa.

Maatalous-metsätieteiden rahasto

Maatalous-metsätieteiden rahasto tukee Helsingin yliopiston maa- ja metsätalouden tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahaston vanhin yksityiseen lahjoitukseen pohjautuva nimikkorahasto perustuu luutnantti Erik Ekestubben testamenttiin 1745. Maatalous-metsätieteiden rahasto muodostuu neljästätoista nimikkorahastosta, joiden yhteenlaskettu pääoma vuoden 2003 lopussa oli 327 600 euroa.

■ Akolan stipendirahasto

Perustuu Frans Edvard Akolan testamenttiin 1910 ja sen lisäksi 1920. Rahasto myöntää stipendejä maanviljelystiedettä yliopistossa harjoittaville pohjoispohjalaisille ylioppilaille.

■ Axel Björkenheimin stipendirahasto

Perustuu maanviljelysneuvos Axel Björkenheimin, E. Björkenheimin, Bertic Björkenheimin, C. Björkenheimin ja Sigrid Ihren (o.s. Björkenheimin) lahjoitukseen 1915. Rahasto myöntää matkastipendejä maanviljelyksen tai sen sivulinkeiden tutkimista varten.

■ Blomqvistin palkintorahasto

Perustuu A. Blomqvistin lahjoitukseen 1904. Rahasto myöntää palkintoja parhaasta korkeinta arvosanaa varten laaditusta kirjoitelmasta metsänhoidossa, metsänarvioinnissa tai metsäteknologiassa. Palkinto voidaan myöntää myös opiskelijoille, jotka metsänhoitotutkimuksen suorittuaan jatkavat opintojaan kandidaattitutkimusta varten.

■ Ekestubben stipendi

Perustuu tykistön luutnantti Erik Ekestubben testamenttiin 1745. Ekestubben rahasto on vanhin Kuninkaallisen Turun Akatemian aikaisista yksityisistä rahastoista. Rahasto myöntää

stipendejä ylioppilaille, jotka opiskelevat maanviljelystä, teknologiaa ja vuorityötä.

■ Professori Karl Enckellin maanviljelystaloudellisten tutkielmien palkitsemisrahasto

Perustuu professori Karl Enckellin lahjoitukseen 1927. Rahaston varoja käytetään ensi sijassa Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa suoritettavia kandidaatti- ja agronomitutkimuksia varten maanviljelystalouden alalla kirjoitettujen tutkielmien palkitsemiseen.

■ Erkki Laitakarin palkinto

Perustuu metsänhoitotieteen professori Erkki Assar Laitakarin lahjoitukseen 1952-53. Rahasto palkitsee metsätieteen ylioppilaita, jotka ovat hyvällä menestyksellä suorittaneet yhteiset harjoitustyöt ja osoittaneet hyvää toverihenkeä.

■ Erik Lönnrothin muistorahasto

Perustuu rehtori, metsänarvioimistieteen professori Erik Lönnrothin kuoleman jälkeen kerättyihin varoihin 1972. Rahasto tukee metsätieteelliseen, lähinnä metsänarvioimistieteen, alaan kuuluvia jatko-opintoja.

■ Osmolan stipendirahasto

Perustuu Osmolan Akateemisen Osuusruokalan lahjoitukseen 1928. Rahasto jakaa stipendejä yliopistossa kemian opiskeleville tai ravintoainetutkimuksia harjoittaville eteviksi osoittautuneille varattomille ylioppilaille.

■ Pellervo-Seuran rahasto

Perustuu Pellervo-Seuran lahjoitukseen 1950-51. Rahaston tarkoituksena on tukea maataloudellista tutkimusta stipendien ja palkinnoin.

■ Puumarkkinatieteen rahasto

Perustuu Enso-Gutzeitin lahjakirjaan 1958 ja Metsäteollisuuden lahjakirjaan 1982. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on perustaa puumarkkinatieteen professuuri ja apulaisprofessuuri puumarkkinatieteen laitokselle maatalous-metsätieteelliseen tiedekuntaan.

■ Arthur Rindellin rahasto

Perustuu professori Arthur Rindellin 60-vuotispäivänä kerättyihin varoihin, jotka hän lahjoitti 1914. Rahasto myöntää apurahoja tieteellisiin opintoihin maanviljelyskemiassa ja maanviljelysfysiikassa.

■ Tuottajain Lihakeskuskunnan rahasto

Perustuu Tuottajain Lihakeskuskunnan lahjoitukseen 1960. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on rahoittaa kotieläintuotteiden teknologian professorin, opetusalanana lihanaloustiede, palkkausta.

■ Professori Mikko Varon rahasto

Perustuu kotieläinjalostuksesta kiinnostuneiden järjestöjen ja yksityisten henkilöiden lahjoittamiin varoihin 1977. Rahasto tukee opiskelijoita laudaturtyön tekovaiheessa sekä edistää kotieläinjalostusalan ylintä opetusta, eri kotieläinlajien jalostusta koskevaa tutkimusta ja tutkimustulosten saattamista käytäntöön ja tarvitsevien tietoon.

■ Professori J. Valmarin muistorahasto

Perustuu professori J. Valmarin muistokeräykseen 1943 sekä johtaja Emil Vuorion testamenttiin 1949. Rahasto myöntää palkintoja maanviljelyskemian ja -fysiikan alaan kuuluvista tutkimuksista, joita maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat ylioppilaat ovat suorittaneet kandidaattitutkintoa varten.

Matkastipendejä köyhille aatelismiehille

Vanhin Helsingin yliopiston rahastoista sai alkunsa 1700-luvulla. Porvoolainen tykistöluutnantti Erik Ekestubbe (1704-1745) määräsi testamentissaan 13.4.1745 perustettavaksi Kuninkaalliseen Turun Akatemiaan rahaston, joka jakaisi stipendejä kahden vuoden ulkomaanoleskelua varten.

Stipendit oli tarkoitettu syntyperäisille suomalaisille, jotka aikooivat harjoittaa opintoja maataloudenhoidon, teknologian tai vuoritoimen alalla. Ekestubben sukulaisten jälkeen köyhillä aatelismiehillä oli stipendiin etuoikeus. Laiskalta, juopottelevalta tai intohimoihin taipuvaiselta opiskelijalta tuli stipendi evätä kolmen varoituskerran jälkeen.

Lahjoituskirjassaan Ekestubbe määräsi: "On tahtoni, ettei kenkään muu kuin yksin se, joka utteruudella aikoo antautua harrastamaan maan taloudellisia oloja sekä kaikenlaisten hyödyllisten kokeitten ja yritysten kautta tutkimaan ja oppimaan taitoa niitä oikein edistämään ja kohottamaan, on aina ja kaikkina aikoina muistettava ja huomioon tuleva ensiksi yliopistollista ja sitten tässä määräämäni matkastipendiä annettaessa."

Ekestubben lahjoitus käsitti Tenholan Karsbyn kartanon ja kolme maatilaa Porvoon läheltä.

Juhlarahasto

Juhlarahasto tukee Helsingin yliopiston tutkimusta, opetusta ja opiskelijoita. Rahaston 23 nimikorahastoilla on muistettu mm. kotiseutua, sukulaisia, professorien leskiä ja lapsia, vähävaraisia ylioppilaita sekä Suomen ja yliopiston historian tapahtumia. Juhlarahaston pääoma vuoden 2003 lopussa oli 873 348 euroa.

■ Carl Arvidsonin stipendit

Perustuu apteekkari Carl Fredrik Arvidsonin testamenttiin 1876. Rahasto myöntää stipendejä varattomille, hyvätapaisille ja ahkerille ylioppilaille, jotka ovat kotoisin Turusta tai Loviisasta.

■ Augusta von Beckerin rahasto

Perustuu neiti Anna Carolina Augusta von Beckerin testamenttiin 1910. Rahaston käyttötarkoitus on yleinen.

■ G. A. Bredenberg

Perustuu professori G. A. Bredenbergin 80-vuotispäivän johdosta kerättyihin varoihin 1945-1946.

■ Caloanderin stipendirahasto

Perustuu kamarikirjuri Lorentz Reinhold Caloanderin testamenttiin 1861. Rahastosta myönnetään stipendejä Turun kaupungista kotoisin oleville varattomille, siivoille ja ahkerille ylioppilaille.

■ Gratsiaalirahasto

Rahastosta on myönnetty avustuksia yliopiston professorin ja kirjastonhoitajien leskille sekä vajaavaltaisille ja turvattomille lapsille, joiden havaitaan olevan sellaisen avun tarpeessa.

■ Forsius-Wittingin stipendirahasto

Perustuu kirurgian tohtori Karl Kristian Forsiuksen ja hänen puolisonsa Olivia Forsius-Wittingin testamentteihin 1884, 1888 ja 1911. Rahaston varoja on määrä jakaa lehtori Gustaf Henrik Forsiuksen ja lehtori Bror Karl Julius Wittingin jälkeläisille, jotka jatkavat korkeampia opintoja joko Helsingin yliopistossa tai muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa. Muussa tapauksessa rahasto myöntää stipendejä opiskelijoille, jotka ovat kotoisin Porvoosta tai Uudestakaarlepyystä.

■ Herman ja Elisabeth Hallonbladin rahasto

Perustuu valtioneuvos Herman Hallonbladin ja rouva Elisabeth Hallonbladin testamenttilahjoitukseen 1909. Rahastosta myönnetään stipendejä eteville nuorille suomalaisille tiedemiehille.

■ Emil Hårdin stipendirahasto

Perustuu lehtori Emil Hårdin testamenttiin 1919. Rahasto myöntää stipendejä maistereille, liseniaateille tai dosenteille.

■ Jaenischin stipendirahasto

Perustuu vapaaherratar Amalie Boijen (o.s. Jaenisch) lahjoitukseen 1873 sekä testamenttilahjoitukseen 1879. Rahasto perustettiin Boijen veljen Carl Ferdinand Jaenischin muistoksi ja siitä myönnetään stipendejä Turun ja Viipurin lyseoiden köyhille ja toiveikkaille yliopistoon päästetyille oppilaille.

■ Josef Jamalaisen apurahasto

Perustuu postilaitoksen entisen pääjohtajan, pääpostitirehtööri Pietari Jamalaisen testamenttiin 1919, 1933 ja 1963. Rahasto myöntää stipendejä ylioppilaille, jotka ovat tai joiden vanhemmat ovat kotoisin Inkerinmaalta.

■ Laguksen gratsiaalirahasto

Perustuu professori W. Laguksen lahjoitukseen 1888. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on myöntää gratsiaaleja professorin leskille ja varsinaisen professorin jälkeenjääneille vajaavaltaisille ja turvattomille lapsille.

■ Josefina ja Julius Löfblomin stipendirahasto

Perustuu C. J. Löfblomin ja rouva Josefina Löfblomin testamenttilahjoitukseen 1918. Rahasto jakaa stipendejä varattomille suomalaisille ylioppilaille, mieluiten teologian tai lääketieteen opiskelijoille.

■ Wasilji Margunoffin rahasto

Perustuu valtioneuvoksetar Margunoffin testamenttiin vuonna 1936. Rahasto tukee Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta kotoisin olevia vähävaraisia ylioppilaita.

■ J. Ph. Palménin stipendirahasto

Rahasto on perustettu vapaaherra, senaattori, professori J. Ph. Palménin lahjakirjalla 1882. Rahasto myöntää stipendejä nuorille miehille, joilla on hyviä tieteellisiä taipumuksia ja jotka suoritettuaan kandidaattitutkinnon jossakin tiedekunnassa haluavat jatkaa opintojaan lisensiaatin tutkintoon samassa tiedekunnassa mieluiten tarkoituksenaan hakea opettajan virkaa yliopistossa, kuitenkin olkoon yksi näistä stipendeistä yhdistetty lakitieteen lisensiaatin arvoon.

■ Rehbinderin stipendit 1841

Perustuu vt. kansleri, kreivi Robert Henrik Rehbinderin lesken, kreivitär Anna Charlotta Rehbinderin (o.s. Hedenberg) lahjoitukseen 1841. Rahastosta annetaan apurahoja nuorille miehille, jotka ovat suorittaneet filosofian kandidaatin tutkinnon ja jotka opiskelevat lisensiaatin arvon saavuttamiseksi jossakin tiedekunnassa, varsinkin jos ilmoittavat aikomuksensa olevan hakea opettajanvirkaa yliopistossa. Yksi apuraha annetaan sillä nimenomaisella ehdolla, että hakija harjoittaa opintoja filosofian lisensiaatin arvoa varten.

■ Kamarineuvos Herman Rosenbergin rahasto

Perustuu kamarineuvos Herman Rosenbergin ottopojan, lääketieteen lisensiaatti Herman Frithiof Antellin testamenttiin 1891. Rahasto myöntää stipendejä suomen kansalaisille riippumatta sukupuolesta, uskonnosta ja tiedekunnasta.

■ K. J. Ståhlbergin rahasto

Perustuu tasavallan presidentti, hallinto-oikeuden professori K. J. Ståhlbergin muistoksi lahjoitettuihin varoihin 1952-1953.

■ Suomen vapaussodan muistorahasto

Perustuu rahaston aloitteentekijän K. A. Wegeliuksen keräämiin varoihin vapaussotaan osallistuneiden urhoollisten oppilaittensa muiston säilyttämiseen jälkipolville vuonna 1937. Rahastosta myönnetään stipendejä Joensuun lyseosta päässeille ylioppilaille, jotka ovat lahjakkaita, opinnoissaan kouluaikana hyvin edistyneitä ja käytökseltään moitteettomia ja jotka omaavat kristillis-siveellisen maailmankatsomuksen sekä kunniasanallaan vakuuttavat tulewansa palvelemaan samoja isänmaallisia päämääriä kuin valkoiset vapaustaistelijat.

■ Säästörahasto

Perustuu aina vuoteen 1895 asti käytössä olleeseen menettelyyn laittaa palkat avoinna olevista yliopistoviroista säästökassaan, kun sitä vastoin sijaispalkkiot, jotka on maksettu samasta rahastosta, ovat määrältään olleet sanottuja palkkoja paljon pienemmät, varsinkin kun professorinvirkoja niiden ollessa avoinna ovat hoitaneet dosentit. Säästörahaston korosäästöistä on myönnetty varsinaisille professoreille ja kirjastonhoitajille virantoimituspalkkiota sekä maksettu palkkiota dosenteille, jotka eivät nauti dosenttistipendiä.

■ J. Tallbergin lahjoitusrahasto

Perustuu johtaja, kauppaneuvos Julius Tallbergin lahjoitukseen 1920. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on myöntää lainoja nuorille opiskelijoille, jotka ensimmäisenä opiskeluaikanaan yliopistossa suoritettuaan jo tutkinnon tai

muuten menestyksekkäästi aikovat jatkaa opintojaan suorittaakseen tietyn yliopistotutkinnon tai ammattitutkinnon tai myös puhtaasti tieteelliseen suuntaan.

■ **Tieteellisen tutkimuksen rahasto 1891**

Perustuu kirurgian professori, vapaaherra Maximus Widerkind af Schulténin lahjoitukseen 1891. Rahaston tarkoituksena on edistää tieteellistä tutkimusta.

■ **Tullivarainrahasto**

Perustuu yliopiston oikeuteen vuosina 1802-1878 kantaa erityistä vientitullimaksua haloista, laudoista, lankuista, soiroista, tervasta ja piestä (3 kop. hopeata syleltä, toltilta tai

tynnyriltä). Osa maksusta oli laitettava tullirahastoon, jota tuli käyttää opetuslaitoksen edistämiseen ja muihin tieteellisiin tarkoituksiin. Rahasto on myöntänyt mm. apurahoja yliopisto-opettajille tieteellisessä tarkoituksessa tehtäviä matkoja varten.

■ **Waseniuksen rahasto**

Perustuu yliopistokirjakauppias, kustantaja ja konsuli Gustaf Otto Waseniuksen lahjoitukseen 1840 yliopiston 200-vuotisjuhlan yhteydessä. Waseniuksen stipendit annetaan yliopilaille, jotka aikovat antautua kauppialalle. Hakijoiden ollessa yhtä ansiokkaita on etuoikeus kirjakauppias G. O. Waseniuksen sukulaisilla ja näiden jälkeen hämäläisillä.

Itsenäiset rahastot

Helsingin yliopiston rahastoihin kuuluu myös 17 nimikkorahastoa, joilla on omat hoitokunnat. Rahastot perustuvat huomattavan suuriin lahjoituksiin, joista useat ovat tarkoitettu muun muassa lahjoitusprofessorien rahoittamiseen. Itsenäisten rahastojen yhteenlaskettu pääoma vuoden 2003 lopussa oli 13 861 792 euroa.

■ **Edward Anderssons fond för svenskspråkig juridisk undervisning**

Perustuu professori Edward Anderssonin lahjoitukseen 1999 yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ruotsinkielisen opetuksen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Rahaston varoilla rahoitetaan yksityisoikeuden ruotsinkielistä professorin virkaa.

■ **Walter Ehrströmin säätiön rahasto**

Perustuu Walter Ehrströmin säätiön lahjoitukseen. Rahaston tarkoituksena on rahoittaa maitohygienian ja nautaterveydenhuollon professuuria eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa.

■ **Aili ja Brynolf Honkasalon rahasto**

Rahasto perustuu Aili ja Brynolf Honkasalon tekemiin testamentteihin 1970, 1972, 1975 ja 1979. Rahastosta myönnetään apurahoja nuorille lakimiehille, jotka kandidaatti-tutkinnon suoritettuaan jatkavat opintoja oikeustieteellistä väitöskirjaa tai tohtorin tutkinnon suoritettuaan aikovat valmistua opettajaksi oikeustieteelliseen tiedekuntaan.

■ **Lääketieteen kandidaatti Ensio Hyvärisen stipendirahasto**

Perustuu Varma Hyvärisen lahjakirjaan ja testamenttiin vuonna 1982. Rahastosta myönnetään stipendejä opinnoissaan hyvin menestyneille lääketieteen opiskelijoille syventävien opintojen tutkimussuunnitelman tai valmiin tutkielman, opiskelija-aktiivisuuden ja ulkomailla suoritettujen opintojen perusteella.

Kansleri Antti Tulenheimon muistorahasto

- Sain Kansleri Antti Tulenheimon muistorahaston stipendin peräti viitenä vuotena peräkkäin, muistelee rikosoikeuden professori Pekka Koskinen, stipendiaatti vuosina 1968-1972.

- Tuohon aikaan stipendin rahamäärä oli melko vaatimaton, tuhat silloista markkaa. Nykyäänhän on voitu jakaa kokonaan toisen suuruusluokan apurahoja, jotka on tarkoitettu noin vuoden mittaisen tutkimuskauden rahoitukseksi.

- Nuorelle tutkijalle nuo pienemmätkin stipendit olivat arvokkaita. Eivät ne siihen aikaan aivan taloudellisestikaan olleet merkityksettömiä. Tärkeämpi oli kuitenkin symbolinen merkitys tunnustuksena ja kannustuksena. Väitöskirjatyön vuosina oli sellaisiakin kausia, jolloin työ ei tuntunut etenevän ja epäuskokin vaivasi. Oli aina tosi rohkaisevaa ja samalla jatkotyöhön velvoittavaa, kun tuli tieto siitä, että Tulenheimon arvovaltaiset jakajat vielä sinäkin vuonna jaksoivat uskoa hankkeen toteutumiseen ja osoittivat pitävänsä sitä tärkeänä.

Vuosina 1879-1952 elänyt Antti Agathon Tulenheimo oli monipuolinen mies. Hän oli aikansa tunnetuimpia ja näkyvimpiä julkisuuden henkilöitä Suomessa lähes 40 vuoden ajan. Hän oli yliopisto- ja hallintomies, valtiomies ja kunnallispoliitikko, talousmies ja huomattava kulttuurihenkilö. Hän oli muun muassa laki- ja lehtimies, asianajaja, rikosoikeuden tutkija ja opettaja, lainvalmistelija ja -säätäjä, vakuutusjohtaja, kaupunginvaltuutettu, senaattori, maaherra, ministeri, professori, puoluejohtaja, kansanedustaja, pääministeri, eduskunnan 1. varapuhemies, Helsingin kaupunginjohtaja ja ylipormestari sekä Helsingin yliopiston rehtori (1926-1930) ja Helsingin yliopiston (1944-1952) ja Kauppakorkeakoulun kansleri.

Antti Tulenheimon kuoleman jälkeen Kansallis-Osake-Pankki ja Vakuutusyhtiö Pohjola perustivat rahaston, joka Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan myötävaikutuksella tukee lahjakkaita suomalaisia rikosoikeuden tutkijoita. Rahastoa kartuttivat lukuisat yhteisöt, yritykset ja yksityiset henkilöt, kuten tasavallan presidentti ja rouva J. K. Paasikivi.

■ **Erkki Hannikaisen rahasto**

Perustuu Erkki Hannikaisen testamenttiin vuonna 1984. Rahasto jakaa apurahoja ranskan kielen jatko-opintojen harjoittamista varten Ranskassa.

■ **Yrjö ja Tuulikki Ilvosen rahasto**

Perustuu opettaja Tuulikki Ilvosen testamenttilahjoitukseen 2003. Rahasto kantaa Tuulikki Ilvosen ja hänen miehensä Yrjö Ilvosen nimeä ja tukee paniikkihäiriön lääketieteellistä tutkimus- ja hoitotyötä.

■ **Pehr Oscar Klingendahlin rahasto**

Perustuu johtaja Rolf Klingendahlin testamenttiin 1949. Rahasto myöntää apurahoja Suomen kansalaisille, jotka lääketieteen kandidaatin tutkinnon suorittuaan jatkavat opintojaan lääketieteellisessä tiedekunnassa tai jotka lääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen harjoittavat röntgenologista tutkimusta.

■ **Kanslianeuvos Kaarlo Koskimiehen ja rouva Irma Koskimiehen rahasto**

Perustuu kanslianeuvos Kaarlo Koskimiehen lahjakirjaan 1943 sekä Kaarlo Koskimiehen ja rouva Irma Koskimiehen (o.s. Poijärvi) testamenttiin 1949. Rahaston tarkoituksena on jakaa apurahoja ansiokkaille oman maan historian tieteellistä tutkimustyötä harjoittaville tutkijoille ja jatko-opiskelijoille. Jos hakijat katsotaan ansioiltaan yhdenveroisiksi, on eteläpohjalaisilla hakijoilla etusija. Rahasto myöntää apurahoja myös pro gradu –tutkielman tekijöille, jotka kuuluvat Etelä-Pohjalaiseen Osakuntaan.

■ **K. S. Laurilan rahasto**

Perustuu rouva Tellervo Laurilan ja Aarne Kustaa Laurilan testamenttiin vuonna 1947 sekä Tellervo Laurilan testamenttiin vuonna 1958. Rahaston alkuperäisenä tarkoituksena on maksaa apuraha varattomalle, vakavalle tuberkuloosia tai halvauksia tutkivalle lääketieteen tohtorille tahi lääkäriksi aikovalle etupäässä yksinäiselle miehelle, kolmen tai kahden suuren

sairaalan ylläkäarin ehdottomalle tutkijalle. Saajan tulee olla raitis ja tupakoimaton. Kaikki suvun ulkopuolelle menevät lahjoitukset on tarkoitettu oikeamielisille, kommunisti- tai vasemmistomielinen ei voi missään tapauksessa tulla kysymykseen.

■ **Suoma Loimaranta-Airilan rahasto**

Rahastosta myönnetään stipendejä lahjakkaille ja vähävaraisille Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluville Helsingin yliopistossa opiskeleville ylioppilaille. Stipendeihin ovat etuoikeutettuja lääninrovasti Wilhelm Lindstedtin ja hänen puolisona Hilma Nyholmin jälkeläiset, vaikka he eivät kuuluisikaan Satakuntalaiseen Osakuntaan.

■ **McDonell Douglas Aerospacen rahasto**

Perustuu McDonell Douglas Aerospacen lahjoitukseen 1996. Lahjoituksen taustana on yhtiön yli 50 vuotta Suomen kanssa jatkunut liiketoiminta, jonka johdosta McDonnell Douglas –yhtiö halusi osoittaa varoja Yhdysvaltain kulttuurin ja yhteiskunnan monitieteiseen tutkimukseen ja opetukseen Suomessa. Rahasto rahoittaa Yhdysvaltain tutkimuksen professuuria Renvall-instituutissa.

■ **Nordean Vesa Vainio -rahasto**

Rahasto perustuu Nordea Bank AB:n hallituksen 20.3.2002 tekemään päätökseen tukea oikeustieteellisessä tiedekunnassa järjestettävää vero-oikeuden opetusta ja tutkimusta. Säätiöidyillä varoilla rahoitetaan vertailevan vero-oikeuden Vesa Vainio -professuuri - Vesa Vainio Professorship in Comparative Tax Law.

■ **The Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund**

Perustuu Helsingin yliopiston ja The Sasakawa Foundationin väliseen sopimukseen 1991. Rahasto myöntää vuosittain apurahoja sopimuksessa määriteltyyn tutkimusohjelmaan, jonka aloja ovat kansainväliset suhteet, Aasian ja Afrikan tutkimus sekä sosiaali- ja kulttuuriantropologia. Apurahat on tarkoitettu vuoden päätoimiseen tutkimustyöhön Helsingin yliopiston jatko-opiskelijoille.

■ Kansleri Antti Tulenheimon muistorahasto

Perustuu Kansallis-Osake-Pankin ja Vakuutusosakeyhtiö Pohjolan kansleri Antti Tulenheimon kuoleman jälkeen keräämiin ja Helsingin yliopistolle luovuttamiin varoihin 1952. Muistorahasto tukee oikeustieteellistä, lähinnä rikosoikeudellista tutkimusta.

■ Professori Risto Tuomikosken biologisen taksonomian rahasto

Rahaston tarkoituksena on kannustaa suomalaisia tutkijoita omaperäiseen, luovaan ja innovatiiviseen työhön luonnon monimuotoisuuden selvittämiseksi ja säilyttämiseksi, kohteena hyönteisten, hämähäkkien, sammalten ja sienten taksonomia ja systematiikka. Rahasto jakaa tunnustuspalkintoja ansiokkaasta julkaisutoiminnasta edellä mainituilla aloilla.

■ Vuoden 1928 stipendirahasto

Perustuu yliopiston Helsingissä olemisen 100-vuotispäivän muistoksi vuonna 1928 lahjoitettuihin varoihin. Rahastosta annetaan stipendejä nuorille tieteenharjoittajille yhteiskunta- ja taloustieteellistä sekä sellaisia luonnontieteellisiä tutkimuksia varten, joiden tarkoituksena on edistää maan taloudellista toimintaa.

■ Yliopiston apteekin rahasto

Perustuu yliopiston apteekin hallituksen päätökseen 28.2.2002 perustaa rahasto, jolla rahoitetaan lääkehuoltoon liittyvän tutkimuksen toteuttamiseksi professuuri farmasian laitoksella. Rahaston varoilla rahoitetaan rehtorin 1.1.2003 perustamaa sosiaalifarmasian professuurin virkaa.

Muut lahjoitukset

■ Lahjoitusprofessorit

Uusien tieteellisten avauksien tekeminen ja kehittyvien tieteenalojen tukeminen on Helsingin yliopiston menestykselle elintärkeää. Lahjoitusprofessorit ovat Helsingin yliopistolle merkittävä mahdollisuus panostaa tieteelliseen edelläkävijyyteen ja toteuttaa perustutkimuksen kautta yhteisiä tavoitteita yritysten, säätiöiden ja muiden kumppaneiden kanssa.

Helsingin yliopiston lahjoitusprofessorit vuonna 2003

Kliinisen allergologian professori

Hengitys ja terveys ry, Allergiatutkimussäätiö, Helsingin allergiayhdistyksen säätiö, Onvest Oy

Kliinisen fysiologian professori

Glaxo Wellcome Oy, AstraZeneca Oy, Rhone-Poulenc Rorer, Datex-Enstrom

Itämeren tutkimuksen professori

Walter ja Andrée de Nottbeckin säätiö

Kalastusbiologian professori

Kotkan kaupunki

Maitohygienian ja nautaterveydenhuollon professori

Walter Ehrströmin säätiö

Oikeustieteen professori

Vaasan kaupunki

Professor i privaträtt

Edward Anderssons fond för svenskspråkig juridisk undervisning

Psykiatrian professori

Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Reumatologian professori

Suomen Reumaliitto

Sosiaalifarmasian professori

Yliopiston apteekki

Sosiaaligerontologian professori

Lahden kaupunki, Miina Sillanpään säätiö ja Vanhustyön keskusliitto

Vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden professori

Suomen Vakuutusyhtiöiden keskusliitto ja Työsuojelurahasto

Verkkoviestinnän professori

Vantaan kaupunki

Vertailevan vero-oikeuden Vesa Vainio -professori

Nordea Bank AB

Yhdysvaltain tutkimuksen professori

McDonnell Douglas Aerospace

Yhteisrahoitteiset professorit

Professoreja on yliopistolle syntynyt viime vuosina myös yhteistyöhankkeiden kautta, joissa professori rahoitetaan yhdessä yliopiston ja useamman lahjoittajan varoilla. Erinomaisena esimerkkinä tästä ovat Helsingin yliopiston, Helsingin kaupungin ja opetusministeriön vuonna 1998 yhteisellä viisi-vuotisella rahoituksella perustetut kuusi kaupunkitutkimuksen professuuria. Vuonna 2003 partnereiksi tulivat myös Espoon, Vantaan ja Lahden kaupungit sekä Teknillinen korkeakoulu.

Osapuolet osoittavat viisivuotisen rahoituksen yhdeksään professuuriin, joista seitsemän sijoittuu Helsingin yliopistoon ja kaksi Teknilliseen korkeakouluun.

Lisäksi yliopisto on ollut mukana käynnistämässä yhteistyötä geoinformatiikan tutkimuksen ja opetuksen kehittämiseksi kolmen

professuurin muodossa. Helsingin yliopiston kanssa viisivuotiskauden professuureja rahoittavat Maanmittauslaitos, liikenne- ja viestintäministeriö, Metsäteollisuus ry, TietoEnator Corporation ja Maanpuolustuskorkeakoulu. Professuureista kaksi sijaitsee Helsingin yliopistossa ja yksi Teknillisessä korkeakoulussa.

Nordean lahjoitusprofessori tunnustus Vesa Vainion työlle

Kun Nordean hallituksen puheenjohtaja Vesa Vainio oli jäämässä eläkkeelle vuonna 2002, pankissa mietittiin, mikä olisi paras tapa muistaa häntä ja hänen mittavaa työtään pohjoismaisen pankkirakenteen uudistajana. Vainion oma voimakas kiinnostus verotuksellisia kysymyksiä kohtaan ohjasi valintaa. Nordea lahjoitti Helsingin yliopistolle Vesa Vainion nimeä kantavan vero-oikeuden professuurin.

- Pankin hallituksessa haluttiin ennen kaikkea, että lahja on huomionosoitus Vesa Vainiolle. Hän vaikutti vahvasti Meritan syntyyn ja hän oli myös dynamo ja aloitteentekijä Nordbankenin suuntaan, kertoo Nordean lakiasiain johtaja Kari Suominen.

Vainion vaikutus näkyi myös Nordean laajentuessa Tanskan ja Norjan myötä vahvaksi ja aidosti pohjoismaiseksi pankkikonserniksi.

- Vesa Vainio oli itse voimakkaasti vero-oikeuteen orientoinut ja vahvasti mukana verolainsäädännöllisissä kysymyksissä jo Teollisuuden keskusliiton johtajana ennen pankkiaikaa, tietää Suominen, itsekin vero-oikeudellisista kysymyksistä aloittanut yritysjuridiikan tuntija.

Hän sanoo, että niin pankkien rakennejärjestelyissä kuin kaikessa kansainvälisessä liiketoiminnassa, verotus ja sen tunte-

minen on erittäin tärkeää, kun päätetään, mitä missäkin halutaan tehdä ja miten toimintoja ja rakenteita muutetaan.

Niinpä oli myös Nordean oman edun mukaista saada Helsingin yliopistoon kansainvälisen vero-oikeuden professuuri, jossa näkökulman on erityisesti pohjoismaisissa kysymyksissä. 1,5 miljoonan euron lahjoituksella on tarkoitus kattaa professuurin rahoitus pysyvästi.

Nordeassa odotetaan professuurin lisäävän pitkällä tähtäimellä kansainvälisen vero-oikeuden korkeatasoista tutkimusta ja tietämystä.

- Lahjoitus on yleishyödyllinen ja tukee välillisesti sekä meidän että muun elinkeinoelämän toimintaa tulevaisuudessa sekä Suomessa että muissa Pohjoismaissa. Kyseessä on suu-relta osin tämän alan perustutkimus ja -opetus eikä voida edes ajatella, että tästä saataisiin välitöntä vastiketta.

Nordea on aikaisemminkin tukenut Helsingin yliopistoa ja rahoittanut esimerkiksi Kansainvälisen Talousoikeuden Instituutin rahoituspalveluja koskevia tutkimushankkeita. Pankki on tukenut tutkimusta myös muissa konsernimaissa. Kun pääjohtaja Hans Dalborg jäi eläkkeelle Ruotsissa, myös häntä muistettiin lahjoitusprofessorilla.

■ Lahjoitukset Helsingin yliopiston kirjastolle

Helsingin yliopiston kirjasto on historiansa aikana saanut satoja aineistolahjoituksia, jotka ovat merkittävällä tavalla täydentäneet kirjaston kokoelmia ja siten edistäneet Suomessa tehtävää tutkimusta. Turun palon jälkeen kirjakokoelmat koottiin lähes tyhjästä uudelleen niin ulkomailta kuin kotimaastakin saatujen lahjoitusten avulla. Käsikirjoituskokoelmat ovat karttuneet ja karttavat edelleen melkein kokonaan kirjastolle luovutetuista aineistoista.

Esimerkkejä lahjoituksista

Kirjallisuuskokoelmia

Kirjailija Alexandra Gripenbergin naisasiakirjallisuuden kokoelma 1913.

Monrepos'n kartanon kirjasto Viipurista, laaja kokoelma valistusajan kirjallisuutta (1916, aluksi talletus).

Professori Richard Faltinin musiikkikirjallisuuden ja nuottien kokoelma 1918.

Professori Otto Engströmin varhaista lääketieteen kirjallisuutta sisältävä kokoelma 1919.

Professori Paavo Virkkusen käsikirjoitusaineisto sekä teologista kirjallisuutta sisältävä kirjakokoelma 1959.

Ranskan suurlähettilään, ministeri Maurice de Copet'n kokoelma ranskalaista kaunokirjallisuutta ja historiaa käsittelevää kirjallisuutta sekä bibliofiilisiä harvinaisuuksia 1948 ja 1979.

Professori Irma Rantavaaran kirjallisuuden tutkimusta käsittelevä kokoelma 1980.

Professori Harald Biezaisin keräämä latvialaisen kirjallisuuden kokoelma 1981.

Professori Eino Mikkolan yli 30 000 teosta käsittävä, antiikin tutkimusta ja filosofiaa, poliittista kirjallisuutta ja kaunokirjallisuutta sisältävä kirjasto 1988.

Professori Heikki Solinin useita uuden kirjallisuuden lahjoituksia antiikin tutkimuksen alalta 1980-luvulta lähtien.

Toimittaja Osmo Kailan Shakkikirjallisuuden kokoelma 1991.

Professori Bjarne Huldénin tekniikan historiaa käsittelevä kirjakokoelma 2000.

Toimitusjohtaja Rafaela Seppälän lahjoittama Patricia Seppälän kirjasto 2001.

Käsikirjoituksia

Jean Sibeliuksen kirjekokoelma 1971 sekä sävellyskäsikirjoitukset (viimeisimmät 1997).

Professori Matti Klingen käsikirjoitusaineistoa 1998.

Professori Paul Kustaanheimon käsikirjoituskokoelma tähtitieteen ja matematiikan alalta 1998.

Säveltäjä Erkki Melartinin sävellyskäsikirjoitukset sekä muuta käsikirjoitusaineistoa 1996.

Akateemikko Georg Henrik von Wrightin tieteellinen yksityiskirjasto sekä käsikirjoitusaineistoa 2002.

Musiikkia

Kapellimestari Tauno Hannikaisen äänitearkisto; musiikkiesitysten tallennuksia ja musiikkielämään liittyviä äänityksiä vuosilta 1920-1960 (2000).

Säveltäjä, sovittaja Jaakko Salon populaarimusiikin kokoelma vinyylilevyjä, masternauhoja ja live-äänitteitä 1950-luvulta lähtien (2003).

Kulttuuriperinnölle rahasto

Helsingin yliopiston rahastoihin perustetaan kevään 2004 aikana kulttuuriperintörahasto, jonka tarkoituksena on tukea Helsingin yliopiston kirjaston, Suomen Kansalliskirjaston toimialaan kuuluvaa kulttuuriperinnön vaalimistyötä. Kulttuuriperintörahaston kautta myös yksityishenkilöt ja yhteisöt voivat jatkossa edistää suomalaisen kirjallisen kulttuuriperinnön säilyttämistä ja tunnetuksi tekemistä.

Lahjoitukset yliopistomuseolle

Helsingin yliopiston museo, Lääketieteen historian museo, Eläinlääketieteen historian museo, Hammaslääketieteen museo ja Käsityötieteen kokoelmat yhdistettiin vuoden 2003 alusta Helsingin yliopistomuseoksi. Nykyisin museo toimii upeissa tiloissa Arppeanumissa (Snellmaninkatu 3).

Kokoelmiin on vuosikymmenien aikana saatu lahjoituksina yksityisiltä henkilöiltä ja yhteisöiltä tieteen ja tutkimuksen historiaan liittyviä aineistoja, useimmiten yksittäisiä esineitä ja dokumentteja.

Esimerkkejä lahjoituksista

Oy Dentaldepot Ab:n oman museokokoelman lahjoitus 1986 silloiselle Hammaslääketieteen museolle.

Suomen Eläinlääkäriliitto lahjoitti 1992 omistamansa museon kokonaisuudessaan silloiselle Eläinlääketieteelliselle korkeakoululle.

Viimeisin lahjoitus on Birgitta Lojanderin Välimeren antiikkikokoelma, johon sisältyy 177 antiikkiesinettä. Lahjoitus saatiin syksyllä 2003.

Uudet lahjoitukset 2003 – 2004

■ Professori Pentti Tuomikosken lahjoitus

Yliopisto vastaanotti tammikuussa 2003 professori Pentti Jaakko Tuomikosken (1912-2002) testamenttilahjoituksen. Professori Tuomikoski lahjoitti yliopistolle Luonnontieteellisen keskusmuseon käyttötarkoituksiin kaksi kiinteistöä Helsingissä sekä tilan Lopen kunnasta henkilökunnan loma-asunnoksi, tutkimuskohteeksi ja pienimuotoisten kokousten pitoon.

Pentti Tuomikoski opiskeli Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa valmistuen filosofian kandidaatiksi 1935 ja lisensiaatiksi 1953. Tuomikoski toimi mm. Helsingin yliopistossa matematiikan assistenttina vuosina 1938-1959 sekä Oulun yliopistossa fysikaalisten tieteiden laitoksen ensimmäisenä fysiikan professorina 1960-1975.

■ Sinikka Sahin lahjoitus humanismin hyväksi

Filosofian maisteri Sinikka Sahi perusti 60-vuotispäivänsä kunniaksi Helsingin yliopiston rahastoihin tammikuussa 2003 Helsingin normaalilyseon Humanista-rahaston. Rahaston tarkoituksena on tukea humanististen aineiden, erityisesti historian opetuksen kehittämistä.

Sinikka Sahin ystävät, tuttavat ja muut sidosryhmät antoivat syntymäpäivätervehdyksensä rahastoon, jonka pääoma vuoden 2003 lopussa oli yli 4 400 euroa.

Sahi valmistui Helsingin yliopistosta filosofian maisteriksi pääaineenaan yleinen historia vuonna 1967. Parhailaan Sahi työskentelee historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon opettajana Helsingin normaalilyseossa.

■ Kaj Henrik Lindroosin lahjoitus lääketieteellisen genetiikan alan tutkimukseen

Helsingin yliopisto vastaanotti joulukuussa 2003 filosofian maisteri Kaj Henrik Lindroosin (1941-2003) testamenttilahjoituksen arvoltaan noin 150 000 euroa. Lindroosin toivomuksesta yliopisto perustaa Helsingin yliopiston rahastoihin hänen nimeään kantavan rahaston lääketieteellisen genetiikan alan tutkimukseen.

Lindroos oli myös Helsingin yliopiston kasvatti. Yliopistopinnot hän aloitti Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa vuonna 1963 ja valmistui filosofian maisteriksi vuonna 1970.

■ Uuno Aukusti Toivosen lahjoitus eläinlääketieteeseen

Lahjoitus perustuu vahtimestari Uuno Aukusti Toivosen (1906-2003) testamenttiin 1997 sekä hänen ja puolisonsa, rehtori Margareta Toivosen (o.s. Hahl) keskinäiseen testamenttiin 1969. Yliopisto vastaanotti noin 56 000 euron suuruisen testamenttilahjoituksen helmikuussa 2004 ja perustaa Margareta ja Uuno Aukusti Toivosen nimeä kantavan rahaston, jonka varat suunnataan eläinlääketieteen hyväksi.

Tuulikki Ilvosen lahjoitus paniikkihäiriön tutkimukseen

Tammikuussa 2004 Helsingin yliopisto sai mittavan testamenttilahjoituksen. Kouvolaissa elänyt eläkkeellä oleva opettaja Tuulikki Ilvonen (1909-2003) lahjoitti testamentissaan yliopistolle yli 910 000 euroa. Näillä varoilla hän toivoi perustettavan rahaston, joka kantaisi Yrjö ja Tuulikki Ilvosen nimeä. Rahaston varat tuottoineen tulee käyttää täysimääräisesti paniikkihäiriöistä kärsivien auttamiseksi tehtävään tutkimus- ja hoitotyöhön. Yliopiston puolesta lahjoituksen otti vastaan rehtori Ilkka Niiniluoto.

- Näin suuren lahjoituksen antaminen yliopistossa tehtävään tutkimukseen osoittaa, että lahjoittaja luottaa yliopistoon ja tieteellisen tutkimuksen keinoin auttaa vaikeidenkin ongelmien ratkaisussa, Niiniluoto kiittää.

Testamentin toimeenpanija, talousasiantuntija Erja Helen-Salonen kertoo, että Tuulikki Ilvonen, jolla ei ollut perillisiä, määräsi testamentissaan omaisuutensa muutamalle läheiselle ihmiselleen, Lähetysseuralle ja pääasiassa yliopistolle.

- Hän halusi tehdä lahjoituksen jollekin yleishyödylliselle yhteisölle, mutta hän ei aluksi tiennyt, mikä se olisi. Kehotin häntä miettimään, mikä asia hänen omaan elämänsä olisi vaikuttanut, hyvässä tai pahassa.

Koko pitkän ikänsä Tuulikki Ilvonen oli kärsinyt pahasta paniikkihäiriöstä. Niinpä hän ajatteli, että jos asiasta tehtäisiin hyvää uutta tutkimusta, voitaisiin muita samasta sairaudesta kärsiviä auttaa.

- Suosittelin hänelle lahjoituksen kohteeksi Helsingin yliopiston lääketieteellistä tiedekuntaa, koska siellä on Suomen laajin asiantuntemus, Helen-Salonen sanoo.

- Se oli täydellinen yllätys, toteaa psykiatrian professori Hasse Karlsson (kuvassa).

Psykiatrian laitoksella tieto lahjoituksesta otettiin innostuneina vastaan. Yhtäkkiä näin suuri summa olisi käytettävissä tutkimukseen, jota ei vielä Helsingin yliopistossa tehdä.

- Paniikkihäiriö sai diagnoosiluokitukset vasta 1980-luvun lopulla. Moni siihen liittyvä asia on vielä auki, joten työarkea riittää, Hasse Karlsson sanoo.

- Kansanterveydellisesti paniikkihäiriö ei ole pahimpia sairauksiamme, mutta yksilötasolla se on erittäin invalidisoiva. Lahjoitus tulee hyvään kohteeseen.

Suunnittelu siitä, miten rahasumma hallinnoidaan, on vasta alkamassa. On vielä avoimena, käytetäänkö rahaa esimerkiksi tutkimusapurahoihin vai perustetaanko vaikkapa paniikkihäiriöprofessorin virka.

Lahjoittaminen

Helsingin yliopisto on hyvä sijoituskohde. Tutkimukseen ja koulutukseen panostamalla luodaan edellytyksiä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehitykselle sekä nostetaan kansakunnan elämisen laatua. Lahjoitus yliopistolle on kannanotto tieteen ja sivistyksen puolesta ja sijoitus parempaan tulevaisuuteen. Yliopistolle osoitetut lahjoitukset menevät lyhentämättöminä lahjoittajan määrittelemän kohteen hyväksi Helsingin yliopiston rahastoihin, joita hoidetaan erillään valtion talousarviossa myönnettyistä määrärahoista luotettavasti ja ammattimaisesti.

■ Nimikkorahastolahjoitus

Lahjoittajan nimeä kantava rahasto on erinomainen tapa tukea Helsingin yliopiston tutkimusta, opetusta tai opiskelijoita. Nimikkorahaston voi perustaa teologian, oikeustieteen, lääketieteen, humanististen ja yhteiskuntatieteiden, matemaatiikan ja luonnontieteiden sekä maatalous-metsätieteiden rahastoon tai juhlarahastoon jo 2 000 euron lahjoituksella ja samalla määritellä, mihin lahjoitusvaransa haluaa käytettävän. Myös tätä pienemmät lahjoitukset ovat tärkeitä ja tukevat tieteenalakohtaisen rahaston yleisiä päämääriä.

■ Merkkipäivälahjoitus

Merkkipäiväkeräys on vaihtoehtoinen tapa juhlistaa esimerkiksi syntymäpäivää, valmistumista tai eläkkeelle lähtöä. Merkkipäivälahjoituksesta jää pysyvä muisto lahjoituksen antajalle, merkkipäivän kohteelle sekä Helsingin yliopistolle. Keräyksen tuotto tai muu merkkipäivälahjoitus voidaan kohdentaa lahjoittajan haluamalle tieteenalalle tai siitä voidaan muodostaa hänen nimeään kantava rahasto.

■ Testamenttilahjoitus

Testamenttilahjoitus on merkittävä mahdollisuus jättää pysyvästi vaikuttava jälki omasta tahdosta tukea tutkimusta ja opetusta. Helsingin yliopistolle suunnatun testamenttilahjoituksen kautta varmistuu lahjoittajan tahdon toteuttaminen ja varojen ohjaaminen lyhentämättömänä valittuun kohteeseen. Yliopiston lakimiesten osaaminen on käytettävissä jo testamenttia laadittaessa.

■ Lahjoitusprofessori

Lahjoitusprofessorit ovat Helsingin yliopistolle erinomainen mahdollisuus panostaa tieteelliseen edelläkävijyyteen. Pysyvän professorin voi Helsingin yliopistoon perustaa noin 1,2 miljoonan euron lahjoituksella ja viiden vuoden määräajaksi noin 450 000 eurolla. Professorin lahjoittajalle merkittävimpiä hyötyjä ovat alan perustutkimuksen ja opetuksen kehittymisen kautta syntyvä uusi tieto, yhteydet yliopistoon ja alan tieteellisiin verkostoihin sekä kontaktit alalta valmistuviin uusiin osajiin.

Lisätietoja lahjoittamisesta: www.helsinki.fi/rahastot,
rahastot@helsinki.fi tai puh (09) 191 21650

Myönnetyt apurahat 2003 – 2004

Helsingin yliopiston rahastojen apurahat 2003

Vuonna 2003 Helsingin yliopiston rahastojen nimikkorahastosta jaettiin 106 stipendiä, apurahaa tai palkintoa yhteensä 144 070,34 eurolla.

■ Teologia

Teologian ylioppilas Ville Mielonen, Kuopion hiippakunnan alueelta oleville vähävaraisille teologian ylioppilaille suunnattu stipendi, 235,46 euroa, Hilda Taskisen rahasto.

Teologian ylioppilas Tanja Pirhonen, vähävaraisille teologian ylioppilaille suunnattu stipendi, 252,28 euroa, Frans-Oskar ja Johanna Aaltolan rahasto.

■ Oikeustiede

Oikeustieteen kandidaatti Kaarlo Hakamies, apuraha rikosoikeudellisen tohtorinväitöskirjan tekemistä varten aiheesta, joka liittyy maksukyvyttömyyden käsitteeseen talousrikosoikeudessa, 12 500 euroa, Kansleri Antti Tulenheimon muistorahasto.

Oikeustieteen lisensiaatti Sirpa Johansson, apuraha oikeustieteen, erityisesti prosessi- ja rikosoikeuden, tutkimuksen ja opetuksen tukemiseksi, 4 000 euroa, Tauno ja Reino Ellilän rahasto.

Oikeustieteen kandidaatti Jussi Ohisalo, apuraha oikeustieteelliseen tutkimukseen rikosoikeuden alalta aiheesta argumentaatio ja rikosprosessi, 13 500 euroa, Aili ja Brynolf Honkasalon rahasto.

Oikeustieteen lisensiaatti Jaakko Rautio, apuraha oikeustieteelliseen tutkimukseen aiheesta hyötykonfiskaatio prosessi-oikeuden näkökulmasta, 13 500 euroa, Aili ja Brynolf Honkasalon rahasto.

Oikeustieteen lisensiaatti Matti Vedenkannas, apuraha oikeustieteelliseen tutkimukseen esine- ja vakuutus oikeuden alalta aiheesta tukikirje vakuutena, 13 500 euroa, Aili ja Brynolf Honkasalon rahasto.

■ Lääketiede

Lääketieteen kandidaatti Riitta Antila, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa sekä stipendi ulkomaanopintojen perusteella, 200 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Jiri Auramo, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Pia Forsström, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Tiina Hirvonen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen ylioppilas Antti Huotarinen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen ylioppilas Mikko Keränen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen lisensiaatti Mikko Kirjavainen, apuraha lääketieteen jatko-opintoihin tai röntgenologisten tutkimusten harjoittamiseen, 1 660 euroa, Pehr Oscar Klingendahlin rahasto.

Lääketieteen ylioppilas Panu Kiviranta, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen lisensiaatti Reetta Kivisaari, apuraha lääketieteen jatko-opintoihin tai röntgenologisten tutkimusten harjoittamiseen, 1 660 euroa, Pehr Oscar Klingendahlin rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Mila Korhonen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Carl Kyrklund, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Annukka Lehtonen, stipendi ulkomaan opintojen perusteella, 200 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Erik Litonius, stipendi opiskelija-aktiivisuuden perusteella, 645 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen ylioppilas Carl Lybäck, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Johan Marjamaa, stipendi ulkomaan opintojen perusteella, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Erikoislääkäri, lääketieteen lisensiaatti Markku Marttinen, apuraha lääketieteen jatko-opintoihin tai röntgenologisten tutkimusten harjoittamiseen, 1 660 euroa, Pehr Oscar Klingendahlin rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Kukka-Maaria Mustonen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen lisensiaatti Johanna Pekkola, apuraha lääketieteen jatko-opintoihin tai röntgenologisten tutkimusten harjoittamiseen, 1 660 euroa, Pehr Oscar Klingendahlin rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Juho Peltonen, stipendi opiskelija-aktiivisuuden perusteella, 805 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Erikoislääkäri, lääketieteen lisensiaatti Tiina Pöyhä, apuraha lääketieteen jatko-opintoihin tai röntgenologisten tutkimusten harjoittamiseen, 1 660 euroa, Pehr Oscar Klingendahlin rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Henna Sammalkorpi, stipendi ulkomaanopintojen perusteella, 200 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Tom Sundell, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Jari Timonen, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 800 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen ylioppilas Johanna Uusvuori, stipendi syventävissä opinnoissa hyvin menestyneelle lääketieteen opiskelijalle, 450 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Suvi Viskari, stipendi opiskelija-aktiivisuuden perusteella, 805 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Henrik Vuorisalo, stipendi opiskelija-aktiivisuuden perusteella, 745 euroa, Ensio Hyvärisen rahasto.

Lääketieteen kandidaatti Ensio Hyvärisen rahastosta myönnettiin lisäksi tenttimenestyksen perusteella 51 stipendiä, yhteensä 5 100 euroa.

■ Humanistis-yhteiskuntatieteet

Filosofian ylioppilas Anja Brenner, stipendi Märten Magnus Brennerin sukulaisille, 840 euroa, Toukokuun 29. päivän 1913 rahasto.

Filosofian ylioppilas Magnus Brenner, stipendi Märten Magnus Brennerin sukulaisille, 840 euroa, Toukokuun 29. päivän 1913 rahasto.

Filosofian ylioppilas Reia Lehtinen, stipendi lahjakkaalle ja vähävaraiselle Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluvalla opiskelijalle tai Wilhelm Lindstedtin ja Hilma Nyholmin jälkeläisille, 672,75 euroa, Suoma Loimaranta-Airilan rahasto.

Filosofian ylioppilas Miia Mäkelä, stipendi lahjakkaalle ja vähävaraiselle Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluvalla opiskelijalle tai Wilhelm Lindstedtin ja Hilma Nyholmin jälkeläisille, 672,75 euroa, Suoma Loimaranta-Airilan rahasto.

Filosofian ylioppilas Riikka Salenius, stipendi lahjakkaalle ja vähävaraiselle Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluvalla opiskelijalle tai Wilhelm Lindstedtin ja Hilma Nyholmin jälkeläisille, 672,75 euroa, Suoma Loimaranta-Airilan rahasto.

■ Matemaattis-luonnontieteet

Filosofian maisteri Piia Anttila, stipendi lahjakkaalle ja vähävaraiselle Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluvalla opiskelijalle tai Wilhelm Lindstedtin ja Hilma Nyholmin jälkeläisille, 672,75 euroa, Suoma Loimaranta-Airilan rahasto.

Filosofian maisteri Laura Arppe, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 300 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Proviisoriopiskelija Nina Brenner, stipendi Märten Magnus Brennerin sukulaisille, 840 euroa, Toukokuun 29. päivän 1913 rahasto.

Filosofian maisteri Maija Heikkilä, stipendi lukuvuoden parhaalle pro gradu -työlle maantieteessä, 250 euroa, J. E. Rosbergin palkintorahasto.

Dosentti Seppo Huhtinen, tunnustuspalkinto ansiokkaasta julkaisutoiminnasta luonnon monimuotoisuuden selvittämiseksi ja säilyttämiseksi, 10 000 euroa, Professori Risto Tuomikosken biologisen taksonomian rahasto.

Filosofian maisteri Antti Kallio, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 200 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Filosofian maisteri Jari Kavakka, Edvin Hjeltin palkinto lukuvuoden parhaasta orgaanista kemiaa tai kemian historiaa käsittelevästä pro gradu -työstä, 250 euroa.

Filosofian tohtori Yrjö Kähkönen, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 1 000 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Filosofian maisteri Laura Lauri, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 400 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Filosofian tohtori Arto Luttinen, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 1 000 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Filosofian ylioppilas Ulla Mäkilä, stipendi lahjakkaalle ja vähävaraiselle Satakuntalaiseen Osakuntaan kuuluvalla opiskelijalle tai Wilhelm Lindstedtin ja Hilma Nyholmin jälkeläisille, 672,75 euroa, Suoma Loimaranta-Airilan rahasto.

Filosofian maisteri Mika Räisänen, stipendi Helsingin yliopiston piirissä suoritettaviin geologisiin tai mineralogisiin tutkimuksiin, 1 200 euroa, Wilhelm Ramsayn ja Th. G. Sahaman muistorahasto.

Proviisori Tiina Sikanen, stipendi lukuvuoden parhaalle pro gradu -työlle käytännöllisessä farmasiassa, 66,60 euroa, Lars Grenmanin stipendirahasto.

Filosofian maisteri Antti Veilahti, Anders Donnerin stipendi lukuvuoden parhaalle pro gradu -työlle fyysis-matemaattisen osaston alalta, 250 euroa.

Helsingin yliopiston omien varojen apurahat 2003

■ Kolmivuotiset tutkimusmäärärahat

Helsingin yliopisto tukee omista varoistaan tieteen kehityksen kannalta merkittäviä tutkimushankkeita jakamalla kolmevuotisia hanke-määrärahoja erityisesti lupaaville tutkijoille sekä tärkeille uusille tutkimuksellisille tai metodologisille avauksille. Vuonna 2003 yliopisto myönsi kolmivuotisen rahoituksen 21 hankkeelle, yhteensä 2 175 000 euroa.

Apulaisopettaja Piia Aarnisalo, Orvot tumareseptorit luustossa, 100 000 euroa.

Professori Tapani Alatossava, Uusia menetelmiä maidon mikrobiologisen laadun nopeaan analysointiin, 100 000 euroa.

■ Maa- ja metsätaloustieteet

Metsätieteen ylioppilas Jaakko Kittamaa, palkinto metsätieteen ylioppilaalle, joka on hyvällä menestyksellä suorittanut yhteiset harjoitustyöt ja osoittanut hyvää toverihenkeä, 50 euroa, Erkki Laitakarin palkinto.

■ The Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund

LL.M Yun Ge, The Changing Role of NGO's in the Chinese System Transformation, 13 500 euroa.

Filosofian maisteri Minna Hakkarainen, Development Interventions in Vietnam. Supporting the Grassroots Democracy, 13 500 euroa.

LL.M Yovana Reyes Tagle, The Effects and the Relationship Between WTO Rules and Internal Trading Blocs Rules, 13 500 euroa.

Professori Arto Annala, Osittain rakenteettomien proteiinien tutkimus, 100 000 euroa.

Yliopistonlehtori, dos. Kari Hartonen, Uudet analyttiset tekniikat terveysvaikutteisten luonnonaineiden karakterisoinnissa ja eristämässä, 120 000 euroa.

Dosentti Marja-Liisa Honkasalo, Raskaudenkeskeytys, ruumiillisuus, sukupuoli ja pyhä. Aborttikokemukset ja -etiikka 2000-luvun Suomessa, 95 000 euroa.

Professori Jaakko Hyvönen, EVERCLADES - hankittujen tietokonesurssien käytön optimointi, 100 000 euroa.

Professori Christina Krause, Aivojen oskillatorinen toiminta ja kognitiiviset prosessit, 120 000 euroa.

Tutkijatohtori, dos. Sari E. Lauri, Kinaattireseptorien merkitys hermoston varhaiskehityksessä, 120 000 euroa.

Professori Mika Lavento, Yhteisön muutos ja toimeentulostrategiat 9000-1 eKr: arkeologinen intensiivitutkimus Laatokan länsiosasta, 100 000 euroa.

Professori Sirkka Liisa Maunu, Synteettisten polymeerien refleksioiden analysointi laimeissa liuoksissa, 110 000 euroa.

Apulaisopettaja, dos. Eero Mervaala, Verenpainetaudin aiheuttamien kohde-elinvaurioiden molekulaariset mekanismit, 110 000 euroa.

Dosentti Anja Nygren, Yhteisömetsätalous, metsäsertifikaatio ja hallinnon hajauttaminen Hondurasissa, Keski-Amerikassa, 100 000 euroa.

Laboratorionjohtaja, dos. Ilkka Ojanperä, Forensinen seulonta-analyysi ilman primaarisia vertailuaineita, 100 000 euroa.

Dosentti Otso Ovaskainen, Mathematical theory for population dynamics in fragmented landscapes, 100 000 euroa.

Professori Matti Peltonen, Muotoilun tunkeutuminen arkeen. Suomi 1960- ja 1970-luvulla, 100 000 euroa.

Yliopistonlehtori, dos. Ullamaija Seppälä, Valinnat terveydenhuollon hoitokäytänteissä, 100 000 euroa.

Yliopistonlehtori, dos. Heikki Setälä, Linkages between aboveground and belowground biota as affecting nutrient retention in urban soils, 100 000 euroa.

Professori Eero Tarasti, Representaatiot semioottisina artefakteina, 100 000 euroa.

Dosentti Turgut Tatlisumak, Uusien aivoiskemian hoitomuotojen kehittäminen koe-eläinmalleja ja MRI-tutkimusta hyväksikäyttäen, 100 000 euroa.

Professori Maija Tenkanen, Hemiselluloosapohjaiset antioksidatiiviset materiaalit, 100 000 euroa.

Professori Risto Väinölä, Sisävesiäyriäisten monimuotoisuus ja evoluutio, 100 000 euroa.

■ Dosenttien tutkimusapurahat

Helsingin yliopisto jakaa tutkimusapurahoja myös yliopiston dosenteille. Apurahat on tarkoitettu sellaisille yliopiston dosenteille, joilla ei ole päätoimintaa sinä aikana, joksi apuraha haetaan. Vuonna 2003 apuraha myönnettiin 10 dosentille, yhteensä 162 000 euroa.

Dosentti Martti Ahti, Esivallan miekka? Asevoimat demokrati-an ongelmana ensimmäisessä tasavallassa, 18 000 euroa.

Dosentti Marianne Eronen, Vasen-oikea symmetriaa sairastavien potilaiden taudinkulku, ennuste ja taudin periytyminen, 9 000 euroa.

Dosentti Janna Kantola, Reading Obscurity: From Themes to Means of Expression. Gunnar Ekelöf, Henri Michaux and Pentti Saarikoski, 18 000 euroa.

Dosentti Klaus Karttunen, Intia ja kreikkalais-roomalainen antiikki, 18 000 euroa.

Dosentti Pirjo Laakkonen, Syöpäpesifisten merkkimolekyyli- en eristys, 18 000 euroa.

Dosentti Maiju Lehmijoki-Gardner, Making and Breaking Rules. Medieval Women's Creative Uses of Normative Authority, 18 000 euroa

Dosentti Timo Saarinen, Lämpenevän ilmaston vaikutukset varpuihin – talvikauden hiilimetabolian merkitys puolukalle, 18 000 euroa.

Dosentti Pirkko Suihkonen, Quantification in natural language, 9 000 euroa.

Dosentti Arto Tolonen, Silakan Clupea harengus loislajisto ja loisten vaikutus silakan rekrytoitumiseen ja kannanvahuuteen, 18 000 euroa.

Dosentti Sanna Vehviläinen, Terapiapotilaan itsereflektiivinen puhe, 18 000 euroa.

■ Väitöskirjapalkinnot

Helsingin yliopisto myöntää väitöskirjapalkintoja erityisen ansiokkaista yliopistollisista väitöskirjoista. Vuonna 2003 yliopisto palkitsi kolme väitöskirjaa yhteensä 12 600 eurolla.

Lääketieteen kandidaatti (väitellyt) Maija Kiuru, Molecular basis of hereditary leiomyomatosis and renal cancer, 4 200 euroa.

Farmasia tohtori Niklas Laitinen, Opening new perspectives for visual characterisation of pharmaceutical solids, 4 200 euroa.

Filosofian tohtori Helena Sarjakoski, Rationaalisuus ja runollisuus: Aulis Blomstedt ja suhteiden taide, 4 200 euroa.

■ Matti Klinge -tutkimusapuraha

Kunnioittaakseen professori Matti Klingen yliopistoa koskevaa laajaa tieteellistä tutkimustyötä ja hänen panostaan yliopiston identiteetin kehittämiseksi ja vahvistamiseksi yliopiston rehtori on vuonna 1996 perustanut vuosittain jaettavan Matti Klinge -tutkimusapurahan. Vuonna 2003 14 300 euron suuruisen apurahan sai **filosofian maisteri Pia Österman**.

■ Muut stipendit ja avustukset

Yliopisto jakaa omista varoistaan vuosittain myös lukuisia muita apurahoja, stipendejä ja avustuksia tutkijoille, opiskelijoille ja opiskelijajärjestöille. Vuonna 2003 yliopisto myönsi muina stipendeinä ja avustuksina yhteensä 1,5 miljoonaa euroa mm. väitöskirjatöiden loppuunsaattamiseksi, nuorten tutkijoiden tieteellisiin ulkomaanmatkoihin, EU-hankkeiden valmisteluun, Gradut valmiiksi -stipendeihin, opintopiirien ja opiskelijajärjestöjen toimintaan sekä kansainvälisille opiskelijoille.

Helsingin yliopiston tiedesäätiön apurahat 2004

Helsingin yliopiston tiedesäätiön tarkoituksena on tukea erityisesti lahjakkaita nuoria tutkijoita. Säätiön peruspääoma on kerätty yliopiston 350-juhluvuoden kunniaksi vuonna 1990, jolloin lahjoituksia saatiin yli 200 yritykseltä ja julkisyhteisöltä. Vuonna 2004 tiedesäätiö myönsi 14 100 euron suuruisen apurahan 30 tutkijalle väitöskirjan tekemiseen. Lisäksi myönnettiin Upsala-apuraha tutkimukseen, joka edistää pohjoismaista tutkimusyhteistyötä, sekä Nordean lahjoittama Itämeri-apuraha Itämereen kohdistuvaan tutkimukseen.

■ M.Sc. Haider Al-Hello

Diabetogeenisyydestä vastaavien enterovirusgenomin osien identifiointi

Tutkimus käsittelee nuoruustyypin diabeteksen puhkeamiseen myötävaikuttavien ihmisten enterovirusten diabetogeenisten ominaisuuksien tunnistamista. Tutkimustyössä käytetään koe-eläin- ja soluviljelymalleja, ja molekyylibiologisin menetelmin tunnistetaan ne coxackieviruksen genomin osat, joilla on valkuaisainetasolla vaikutusta diabeteksen puhkeamiseen.

■ FM Anna Biström

Framförda svenska rocktexter – Autenticitet som tema och värderingsgrund

Pohjoismaisen kirjallisuuden alaan kuuluva tutkimus tarkastelee Eva Dahlgrenin ja muidenkin ruotsalaisten artistien rocktekstejä. Mielenkiintoiseksi tutkimuksen tekee se, että siinä käytetään sekä kirjallisuustieteen että lingvistiikan metodeja tutkittaessa autenttisuutta teksteissä ja niiden sisällöissä.

■ FM Pertti Elo

Kombinatoriaalisten metodien soveltaminen polymerointikatalyyttien tutkimuksessa

Tutkimuksen tavoitteena on kehittää kombinatoriaalisia kemian menetelmiä ja käyttää niitä polymerointikatalyyttien valmistukseen. Katalyyttien ominaisuudet – aktiivisuus ja selektiivisyys – riippuvat käytetyn metallikeskuksen kemiallisesta luonteesta ja sitä ympäröivien ligandien rakenteesta. Metallikeskusten ominaisuuksien ja ligandien rakennetta voidaan järjestelmällisesti muokata ja näin valmistaa suuri määrä erilaisia metallikomplekseja. Tutkimuksen avulla on tarkoitus kehittää uusia, aktiivisia katalyyttejä, joiden avulla voidaan kontrolloida polymerointireaktioita.

■ FM Johanna Eteläpää

Yksi periaate, monta tulkintaa. Retorinen tutkimus laicité-periaatteen tulkinnoista Ranskassa

Tutkimus tarkastelee uskonnon paikkaa ranskalaisessa yhteiskunnassa määrittävää laicité-periaatetta, jolla tarkoitetaan valtion ja uskontojen neutraaleja välejä. Tutkimuksessa pyritään selvittämään laicitén moninaisuutta ja sen osuutta ranskalaisuuden määrittelyssä. Työ on analyysi yhden valtion vastauksesta kasvavaan monikulttuurisuuteen ja kysymykseen uskonnon paikasta yhteiskunnassa. Aihe on erittäin ajankohtainen.

■ TM Henrietta Grönlund

Nuoren auttajan identiteetti

Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia nuorten aikuisten vapaaehtoisuutta kokonaisuutena heidän omien minäkuviensa ja merkitysjärjestelmiensä kautta. Tutkimus nousee aiemman nuoris- ja vapaaehtoistutkimuksen esiin nostamasta tarpeesta ymmärtää nuorten vapaaehtoisuutta, uskonnollisia merkitysjärjestelmiä sekä niiden yhteyksiä yhä kokonaisval-

taiemmin. Näkökulmana on postmoderni kulttuuri, jossa identiteetit ja merkitysjärjestelmät ovat jatkuvasti muuttuvia.

■ **ETM Niina Hautala**

Terveysvaikutteisen elintarvikkeen imago

Tutkimuksen tavoitteena on löytää kuluttajalähtöisesti ratkaisuja terveysvaikutteisten elintarvikkeiden markkinointiviestinnän kehittämiseen. Markkinointiviestinnän ongelmia tarkastellaan sekä kuluttajien että elintarviketeollisuuden näkökulmasta. Tutkimuksen toisena tavoitteena on luoda yritysten markkinoinnin avuksi viestintästrategioita, joilla terveydestä kiinnostuneita kuluttajia voidaan tavoittaa. Tutkimustapana ovat ryhmähaastattelut ja kyselytutkimukset.

■ **M.Sc., M.A. Raila Hekkanen**

Suomenkielisen kirjallisuuden kääntäminen englanniksi – vastaanotto ja käännösstrategiat

Tutkimus kartoittaa englanniksi käännetyn suomenkielisen kaunokirjallisuuden käännöshistoriaa vuosina 1945 – 1995. Tutkimus keskittyy Isossa-Britanniassa julkaistuun proosakaukokirjallisuuteen, ja sen tavoitteena on vertailla alkutekstien ja käännösten vastaanottoa ja tutkia niiden välistä riippuvuutta ja mahdollisia yhteyksiä. Erityisesti etsitään tekijöitä, jotka voisivat selittää alkutekstien ja käännösten suosion eroavaisuudet ja vastaavuudet. Tutkimustulosten toivotaan helpottavan suomalaista kirjallisuutta kääntävien työtä ja mahdollistavan käännettävien teosten vastaanoton sekä käytettävien strategioiden sopivuuden ennalta-arvioinnin.

■ **FM Heli Honkala**

Hydroletalus-oireyhtymä: sikiöaikaisen, kuolemaan johtavan sairauden molekyyli-genetiikka ja biologia

Tutkimuksen aiheena on Hydroletalus-oireyhtymä (HLS), joka johtaa kuolemaan jo sikiöasteella tai ensimmäisten elinpäivien aikana. Hydroletalus-oireyhtymä kuuluu suomalaisen tautiperintöön. Sairauden aiheuttava geenimuutos on vasta äskettäin tunnistettu. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää HLS-geenin toimintaa ja luoda sairaudelle transgeeninen

hiirimalli. Sairauden taustalla olevan molekyylytason virheen selvittäminen antaa uutta tietoa myös muista oireyhtymistä sekä normaalista sikiönkehityksestä yleisellä tasolla.

■ **ETM Minna Huttunen**

Fosfaatin ja biologisesti aktiivisten peptidien vaikutus osteoblastien apoptoosiin

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia, aiheuttaako runsasfosfaattinen ruokavalio luuntiheyden alenemisen lisäämällä luunmuodostajasolujen apoptoosia in vivo. Tutkimuksessa selvitetään myös eri peptidien vaikutuksia osteoblastien proliferatioon, luunmuodostuskykyyn ja apoptoosiin, sekä etsitään potentiaalisen luustoystävällisen peptidin mahdollisia kaupallisia sovellutuksia.

■ **FM Jenni Janatuinen**

Ehjän Suomen rikki-näiset rakentajat – jälleenrakentajan psyykinen profiili

Aiheena on toisen maailmansodan jälkeisen Suomen henkinen ilmapiiri. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaiset miehet rakensivat Suomen uudelleen ja saivat aikaan kansainvälisestikin katsottuna nopean taloudellisen noususuhdanteen. Tutkimus luo uutta valoa 1950-luvun Suomeen ja aikakauden historian tutkimukseen. Tutkimuksen pääasiallinen aineisto on elämäkerrallista ja tutkimusmetodi on psykohistoriallinen.

■ **Fil.yo. Heli Juottonen**

Dynamic of Methanogenic and Bacterial Communities in Finnish Peatlands in Relation to Greenhouse Gas Production

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitkä mikrobiyhteisöt vaikuttavat erityyppisten soiden kasvihuonepäästöihin ja miten vuodenaajat tähän vaikuttavat. Tutkimuksen menetelmällinen tavoite on soveltaa uutta Stable isotope probing (SIP) -metodia suonäytteille. Tällä metodilla voidaan tutkia, mitkä mikrobit ovat näytteenottohetkellä aktiivisia. Toisena tavoitteena on kehittää alukkeita ja koettimia soiden aktiivisimmille metaania tuottaville populaatioille. Ympäristömikrobiologiaan liittyvä tutkimusaihe on ajankohtainen.

■ FM Inka Kaakinen

Decoding the Microgeographies of Power: Streetvendors and the Strategic Use of Space

Tutkimuksen aiheena on epävirallisen talussektorin, erityisesti katukaupan ja –kauppiaiden toiminta ja kamppailu kaupunkitilasta Latinalaisessa Amerikassa. Tutkimuksen kenttätyö koostuu katukauppiaiden teemahaastatteluista sekä eri alojen asiantuntijoiden syvähaastatteluista. Tutkimusmenetelmät pohjautuvat niin strukturalistiseen kuin emancipatorisen humanistisen maantieteen perinteisiin.

■ Fil.yo. Aapo Kangas

Hampaiden muodon vaihtelu – kuinka genetiikka, yksilönkehitys ja evoluutio yhdistyvät?

Tutkimuksessa pyritään selvittämään hampaiden muodonvaihtelua populaatiotasolla käyttämällä hyväksi ektodysplasiini-proteiinia ja yksilön kehitystä. Poikkiteellisessä työssä käytetään hyväksi norppien populaatioiden geneettisestä vaihtelusta tehtyjä tutkimuksia, hiirimalleista saatua tietoa hampaiden kehityksen mekanismeista ja matemaattista mallinnusta.

■ VTM Kari Karppinen

Julkisuusteoriat ja viestintäpolitiikan normatiiviset perusteet

Tutkimus tarkastelee teoreettista keskustelua julkisuudesta yhteiskuntarakenteellisena käsitteenä ja sen merkitystä viestintäpolitiikassa. Työssä analysoidaan teoreettista keskustelua julkisuudesta ja tämän keskustelun merkitystä viestintäpolitiikassa, sekä selvitetään, millaisia normatiivisia lähestymistapoja eurooppalaisessa viestintäpolitiikassa on havaittavissa. Viestintään liittyvä tutkimus on tärkeä ja ajankohtainen.

■ FM Reetta-Leena Kenttä

The Use of Empirical Evidence in Functional Linguistics: Internal and External Validity in Empirical Research Design Concerned with Grammar

Tutkimus kuuluu yleisen kielitieteen alaan, ja painottuu kielitieteen metodologiaan. Tavoitteena on kehittää empiirisen evidenssin käyttöä kielen kuvauksessa. Tutkimuksen tulokset

na syntyy aihio normeista, jotka ohjaavat pätevän empiirisen tutkimusasetelman rakentamista ja eri tutkimustekniikoilla saavutetun empiirisen evidenssin tulkitsemista.

■ FM Salla Keskitalo

Molekyyligeneettinen analyysi lymfangiogeenisistä signaalinvälitysteistä

Tutkimus selvittää imu- ja verisuonten kasvutekijöiden toimintaa käyttäen apuna erittäin korkeatasoisia ja vaativia molekyylibiologisia koejärjestelyjä. Tutkimustyön tuloksena voimme paremmin ymmärtää veri- ja imuteiden syntyä ja uudismuodostusta. Tuloksilla tulee olemaan pitkäällä tähtäimellä merkitystä ja sovellutuksia usealla eri lääketieteen osa-alueilla.

■ FM Kaisu Krohn

Musiikillisen kognition neurokognitiivinen arkkitehtuuri

Työn tavoitteena on tutkia musiikillisen kognition rakennetta hermostollisella ja kognitiivisella tasolla. Lähtökohdan tutkimusaiheen tarkastelulle antaa Peretzin vuonna 2003 esittämä modulaarinen musiikin prosessoinnin malli. Yksi keskeisimmistä mallin komponenteista on tonaliteetti-komponentti, joka luo pohjan musiikin melodian havaitsemiselle.

■ FM Aino Kukkonen

Tanssin vuosikymmen – Helsingin Kaupunginteatterin Tanssiryhmä 1981 – 1991

Tutkimus käsittelee yhtä tanssiryhmää, mutta tanssiryhmän historian ja ohjelmiston tarkastelun kautta voidaan peilata suomalaisen tanssin 1980-lukua laajemmin sekä pohtia tanssitaiteen suhdetta muuhun taidemaailmaan. Tutkimus kehittää suomalaista tanssin tutkimusta niin historian kuin teoreettisen ajattelunkin näkökulmasta.

■ KM Johanna Lammi

Luokan- ja aineenopettajien käsityksiä yhtenäisen peruskoulun opettajan työstä

Uuden koululain myötä hallinnollinen raja ala- ja yläasteen väliltä poistui vuonna 1999. Uudistuksen jälkeen yhtenäis-

koulujen määrä on rajusti lisääntynyt. Työn tavoitteena on luoda kuva yhtenäisten peruskoulujen opettajien käsityksistä opettajuudesta, työkuvesta ja yhtenäisestä peruskoulusta työ- ja oppimisympäristönä. Tutkimuksessa pyritään opettajien teema- ja haastattelujen avulla löytämään keinoja yhtenäisten peruskoulujen ja laaja-alaisen opettajankoulutuksen kehittämiseen.

■ FM Mervi Pajusto

Auttaja- T-solujen ohjatun solukuoleman mekanismit

Tutkimustyön aiheena on ihmisen immuunivasteessa keskeisinä toimijoina olevien auttaja-T-lymfosyyttien ohjatun solukuoleman mekanismit. Työn tarkoituksena on selvittää, mitkä mekanismit säätelevät in vivo aktivoituneiden CD4+CD45R0+ muisti-T-solujen apoptoosia. Tällaisten mekanismien tunnistamisen avulla on mahdollista suunnitella uusia lääkkeitä, joilla voidaan säädellä immuuniresponssin voimakkuutta erilaisten immuunivälitteisten tautien hoidossa.

■ FM Mika Perälä

Reflexive Mental Acts in Hellenistic and Neoplatonist Philosophical Psychology and Ethics

Tutkimus käsittelee itsetietoisuuden, kivun, mielikuvituksen ja tahdonalaisen ajattelun käsitteisiin liittyviä filosofisia kysymyksiä hellenistisessä ja uusplatonistisessa filosofisessa psykologiassa ja etiikassa. Tutkimuksen tulokset koskevat refleksiiviseen aktiin liitetyn teoreettisen käsitteistön erittelyä vaistotoimintojen, kipukokemuksen, kuvitteluaktin sekä kognitiivisten toimintojen voluntaarisuuden yhteydessä. Tutkimus auttaa ymmärtämään laajemmin mielen filosofian peruskysymystä sielullisen ja ruumiillisen suhteesta sekä tämän peruskysymyksen historiasta.

■ FL Timo Pitkänen

Aritmeettinen Riemannin-Rochin teoria

Tutkimuksen tavoitteena on yleistää aritmeettinen Riemannin-Rochin teoria niin, että algebrallisten lukukuntien kokonaislukujen renkaiden (eli maksimaalisten järjestöjen) sijasta

tarkastellaankin mielivaltaisia algebrallisten lukukuntien järjestöjä. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan korkeampi-olotteista aritmeettista Riemannin-Rochin teoriaa.

■ MMM Petra Rautavuoma

The Socio-economic Reality of Waste Picking Activities in Ho Chi Minh City, Vietnam – From Survival Strategy to Environmental Management

Tutkimus analysoi kehitysmaiden talouksille tyypillisten informaalisektorin toimintaperiaatteita, siinä työskentelevien ihmisten taloudellisia päätöksentekostrategioita ja sosiaalisia suhteita. Työn tavoitteena on löytää kulttuurien välisiä yleistyksiä ilmiöstä.

■ FM Anna Ripatti

Arkkitehti Jac. Ahrenbergin linnoja koskevat restaurointisuunnitelmat

Tutkimus käsittelee arkkitehti Ahrenbergin toiminnan kautta Suomen historiallisten linnojen 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun historiaa, niihin suunniteltuja muutoksia, korjauksia ja restaurointeja. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten linnoista luotiin historiallisia monumentteja rakennussuojelun organisoitumisen alkuvaiheessa ja miten niiden korjaukset ja restauroinnit ilmensivät ideologista kiistaa oikeasta tavasta kirjoittaa Suomen historiaa.

■ KTK, VTM Ville Siivonen

Sosiaalinen pääoma innovaatioverkostoissa

Tutkimuksessa eritellään sosiaalisen pääoman kehittymistä talouden eri toimialoilla tutkimalla innovaatioverkostoja niiden sisällä sekä niiden ja julkisen sektorin välillä. Tutkimusaineisto ja siten myös tutkimusmenetelmät ovat pääosin määrällisiä. Tieteidenvälinen työ yhdistää näkökulmia valtiopoliisesta, liiketaloustieteellisestä ja julkisen hallinnon tutkimuksesta ja käyttää kehittynyttä verkostometodologiaa.

■ JK Ida Staffans

Bevis och det finska asylförandet

Tutkimuksen tavoitteena on analysoida todistelua suomalaisessa turvapaikan hakuprosessissa. Turvapaikan hakuprosessi on luonteeltaan sikäli erityinen, että turvapaikan hakija tarvitsee vahvan oikeusturvan siinä. Aihe on yhteiskunnallisesti merkittävä ja ajankohtainen.

■ TM Katri Tenhunen

Parataxis in the Septuagint of the Book of Job

Tutkimuskohteena on koko Jobin kirja, ja tarkasteltavaksi otetaan kaikki rinnastuskonjunktiot, olkoot niillä vastinetta heprealaisessa lähdetekstissä tai ei. Parataktisten konjunktioiden käyttöä verrataan Septuagintan Pentateukin, Joosuan ja Tuomarien kirjojen käännöksiin sekä alun perin kreikaksi kirjoitettuun Toiseen Makkabilaiskirjaan. Tutkimus liittyy suomalaiseen Septuagintan käännöstekniikkaa kartoittavaan tutkimustraditioon.

■ FM Antti Väihkönen

Kosmologiset inflaatiomallit

Tutkimuksen aiheena on kosmologinen inflaatio ja erityisesti tiheyshäiriöt monikenttämalleissa. Tavoitteena on laskea sekä analyttisesti että numeerisesti eri inflaatiomalleista teoreettisia ennusteita maailmankaikkeuden tiheyshäiriöille ja verrata niitä havaintoihin. Tällä tavoin saadaan inflaatiomallien parametriavaruuksia rajattua ja joitakin malleja hylättyä kokonaan.

■ Prov. Minna Väänänen

Espanjassa asuvan suomalaisen aikuisväestön terveydentila ja lääkkeiden käyttö

Työssä pyritään selvittämään vaikuttaako elinpaikan vaihdos terveydentilaan ja lääkkeiden käyttöön, sekä miten kaksi erilaista, Suomen ja Espanjan terveydenhuoltojärjestelmää vaikuttaa lääketoimenpiteiden tarkoituksenmukaisuuteen. Tutkimuksen aihe on ajankohtainen, väestön ikääntymiseen ja

eläkkeelle siirtymiseen liittyvä. Tutkimustyöllä on kansantaloudellista merkitystä.

■ VTM Tuomas Ylä-Anntila

Globalizing Democracy: Social Movements, NGOs and the Global Public Sphere

Tutkimus käsittelee demokratian kannalta tärkeiden kansalaisyhteiskunnan verkostojen ja niille rakentuvien julkisen keskustelun muotojen globalisoitumista. Julkisuuksien käsitteistä liikkeelle lähtevä tarkastelutapa avaa uusia mahdollisuuksia tutkia yhtä aikaa kansalaisyhteiskunnan sisäisen tahdonmuodostuksen prosesseja ja niiden vuorovaikutusta hallinnollisten rakenteiden kanssa.

■ FM Eeva-Liisa Alanen, Uppsala-apuraha

Hunajantuotannon satopotentialin määrittäminen Suomessa

Tutkimuksessa tarkastellaan mehiläistarhauksen tuotantoympäristöä eri mittakaavatasoilla lähtien yksittäisten satokasvien meden ja mesikasteen tuotannosta ja päättyen hunajan siitepölykoostumuksen maantieteellisten erojen tarkasteluun Suomessa. Työn on tarkoitus tuottaa perustietoa mehiläistalouden tuotantoympäristöstä sekä parantaa mehiläistalouden kannattavuutta Suomessa. Työ edellyttää aktiivista yhteyttä SLU:ssa Uppsalassa toimivaan alan ainoaan professoriin Pohjoismaissa.

■ FM Heidi Hällfors, Nordean Itämeri-apuraha

The Ecology and Distribution of Dinoflagellates in the Baltic Sea

Tutkimus pyrkii selvittämään panssarilevien ekologiaa lajitasolla. Myrkylliset panssarilevät muodostavat valtamerillä usein varsin rajoittuneita kerroksia. Kerrosten syntyyn vaikuttavat valo-olot ja ravinteiden saatavuus. Tutkimus on tärkeä Itämeren tutkimuksen ja suojelun kannalta.

Toimitus

Pia Majonen

Henkilöhaastattelut

Pauliina Susi, Raija Rautiainen

Valokuvat

Veikko Somerpuro, Ida Pimenoff

Ulkoasun suunnittelu

Evia Oy

Taitto

Tapio Kovero, Yliopistopaino

Paino

Yliopistopaino

Helsinki 2004